

Borderline Kişilik Bozukluğu Eğilimlerinin Benlik Farklılaşması, Benlik Uyuşmazlığı ve Öz Şefkat Bağlamında İncelenmesi

1.Rabia Seymen^{*1}

2.Filiz Kumova²

Özet

Bu araştırmanın amacı, yetişkin bireylerde borderline kişilik bozukluğu eğiliminin benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat düzeyleriyle ilişkisini incelemek ve öz şefkatin bu ilişkilerdeki aracılık rolünü belirlemektir. G*Power analizine göre hedef örneklem büyüklüğü 550 olarak hesaplanmış ve çalışma çevrim içi olarak 18-70 yaş aralığında ($\bar{x} = 34,72$, $SS = 10,9$) toplam 637 yetişkinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Söz konusu katılımcıların %66,6'sı kadın (424 kişi), %33,4'ü (213 kişi) erkektir. Araştırmada Coolidge Eksen İki Envanteri Plus-Kısa Formu, Benliğin Farklılaşması Ölçeği, İdeal-Gerçek Benlik Kavramı Ölçeği ve Öz Şefkat Ölçeği kullanılmıştır. Korelasyon analizleri, borderline kişilik bozukluğu eğiliminin benlik uyuşmazlığıyla pozitif, benlik farklılaşması ve öz şefkatle ise negatif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizlerinde, borderline kişilik bozukluğu eğilimlere ilişkin varyansın %43'ünün bu üç benlik değişkeni tarafından açıklandığı görülmüştür. Aracılık analizleri, öz şefkatin her iki modelde de aracılık rolü üstlendiğini göstermiştir. Buna göre, benlik farklılaşması ve benlik uyuşmazlığının borderline kişilik patolojisi eğilimi üzerindeki yordayıcı etkisinin bir kısmı öz şefkat düzeyleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bulgular, benlik süreçlerinin kişilik yapılanmalarında belirleyici bir role sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın bulguları ilgili literatür ile gelecek çalışmalara ışık tutması açısından tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı, borderline kişilik bozukluğu eğilimi, öz şefkat

Exploring the Narcissistic and Borderline Personality Disorder Tendencies Within the Context of Differentiation of Self, Self-Discrepancy and Self Compassion

Abstract

This study aimed to examine the relationships between borderline personality disorder tendency and the constructs of self-differentiation, self-discrepancy, and self-compassion among adults, as well as to investigate the mediating role of self-compassion in these associations. Based on a G*Power analysis, the target sample size was determined as 550. Data collection was conducted online with 637 adults aged 18-70 years ($\bar{x} = 34.72$, $SD = 10.9$). This sample consisted of 424 females (66.6%) and 213 males (33.4%). The Coolidge Axis II Inventory Plus-Short Form, Differentiation of Self Inventory-Short Form, Ideal-Real Self Discrepancy Scale, and Self-Compassion Scale were used for the data collection. Correlation analyses showed that BPD (Borderline Personality Disorder) tendency was positively associated with self-discrepancy but negatively correlated with self-differentiation and self-compassion. Multiple linear regression analyses indicated that 43% of the variance in borderline tendencies was explained by these three self-related variables. Mediation analyses revealed that self-compassion was a partial mediator in both models, demonstrating that the effects of self-differentiation and self-discrepancy on the mentioned personality psychopathology tendencies operated partially through self-compassion. The findings highlighted the central role of self-related processes in personality structures. The findings were discussed in relation to the relevant literature with respect to their potential to shed light on future research.

Keywords: Self-differentiation, self-discrepancy, borderline personality disorder tendency, self-compassion

Başvuru/Submitted: 15/01/2026

Kabul/Accepted: 27/07/2026

Yayın/Online Published: 27/08/2026

* Sorumlu Yazar

¹ Psikolog, İstanbul, Türkiye, rabiaaseymen@gmail.com.

² Dr. Öğr. Üyesi, FSMVÜ, İstanbul, Türkiye, fkumova@fsm.edu.tr.

Atıf/Citation: Seymen, R. ve Kumova, F. (2026). Borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin benlik farklılaşması, benlik uyumsuzluğu ve öz şefkat bağlamında incelenmesi, *Psikolojik Araştırma Perspektifleri Dergisi*, 3(2), 450-492.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.22093580>

Borderline kişilik bozukluğu, bireyin benlik algısı ve kişiler arası ilişkilerindeki bozulmalar açısından kişilik bozuklukları arasında özel bir öneme sahiptir. Borderline kişilik bozukluğu duygusal dalgalanmalar, dürtüsellik, yoğun terk edilme korkusu ve kişiler arası dengesiz ilişkiler ile karakterize edilmektedir (Fonagy ve ark., 2002). Bu kişilik bozukluğu ile ilgili dinamikler, özellikle psikanalitik, bilişsel-davranışçı ve bağlanma kuramları çerçevesinde ele alınmaktadır (Bowlby, 1988; Kernberg, 1975).

Psikanalitik terapide, borderline tanısı kullanılmadan önce kişilerin analize alınıp tedavi edilebilir olarak kabul edilenleri nevroz grubuna, tedavi edilemez ve analizin uygun görülmedikleri ise psikoz grubuna dâhil ediliyordu (Gunderson, 2009). Fakat ayrı bir hasta grubu da hem psikotik özellikler taşımıyordu hem de analize cevap vermemekteydi. Bu grubu günümüzde borderline kişilik bozukluğu olarak adlandırılan patolojiye sahip veya ara klinik gruptaki bireyler oluşturmaktaydı. Tarihte ise psikotik ve nevrotik grubun ikisine de uymayan bu kişileri ilk olarak Stern (1938), *sınırdaki nevroz grubu* olarak tanımlamıştır. Frosch (1964) ise borderline kişilerin gerçeklik algısında küçük bozulmalar görülmesine karşın gerçeklik testlerinin genel olarak korunduğunu, psikotik kişilerin ise gerçeklik testlerinde bozulmalar sergilediğini belirterek borderline ile psikozu birbirinden ayırmış ve borderline kavramsallaştırmasını geliştirmiştir. Bychowski (1953), gerçeklik algısındaki hafif bozulmanın bölünmüş ego durumlarının sürekliliğinden ve ebeveyn imgelerinin bu kişilerde iyi ve kötü olarak bölünmesinden ileri geldiğini savunmuştur.

Kernberg (1975) kişilik gelişim seviyelerini (kişilik organizasyonlarını) bireyin gerçeklik algısı, kimlik bütünlüğü ve kullanılan savunmaların çeşidi bakımından üç temel düzeyde ele alır: nevrotik, borderline ve psikotik. Borderline kişilik gelişim seviyesinde birey, ilkel savunmaları (idealizasyon, değersizleştirme, bölme, eyleme vurma vb.) kullanır

(Kernberg, 1975). Gerçeklik algısında psikotik seviyedeki gibi kayıp yaşanmazken kişinin içsel dünyasında tutarsızlık, duygularında istikrarsızlık ve kişiler arası ilişkilerinde süreklilik kurmada güçlük gözlenir (Clarkin ve ark., 2006). Kernberg'e (1972) göre içgüdüler doğuştan gelir fakat aynı zamanda bu dürtüler, zamanla ortalama olarak beklendik bir ortam ve anne (bakım veren) tarafından gösterilen annelik işlevleri ile ilişkilenen, bebeğin zamanla içselleştirdiği nesne ilişkilerini oluşturan düzenleyicilerdir. Söz konusu nesne ilişkilerinin içselleştirilmesi için üç ana gelişimsel basamak vardır: 1) En erken aşamadır, bebek ve anne kaynaşmış durumdadır, bebekte ben-diğer ayrımı yoktur. 2) Bu aşamada, nesne temsilleri ile kendilik arasında ayrım yapılır. Bu ayrımı gerçekleştirebilmek için bölme mekanizması kullanılır; haz veren deneyimlere ilişkin kendilik ve nesne imgeleri "iyi", haz vermeyen deneyimlere ilişkin kendilik ve nesne imgeleri ise "kötü" olarak ayrıştırılır. Bu evre başarılı bir şekilde tamamlanamazsa benlik ile öteki arasındaki ayrım gelişemez ve psikoz ortaya çıkabilir. 3) Bölmenin üstesinden gelinmesiyle, ikinci aşamada bölünmüş olan iyi ve kötü imgeler hem nesne hem de kendilik temsillerinde bütünleşir. Bu evrede bir sorun yaşanması durumunda, iyi ve kötü kendilik ve nesne temsilleri bütünleştirilemez ve gelişim borderline kişilik örgütlenmesi düzeyinde takılı kalır (Kernberg, 1972).

Her borderline kişilik gelişim seviyesindeki bireyin mutlaka BKB (Borderline Kişilik Bozukluğu) geliştireceği söylenemez. Kişinin yapısal eğilimleri, genetik yatkınlığı, çocukluk çağı travmaları, çevresel stresörler gibi etkenler bu bozukluğun gelişiminde rol oynar (Clarkin ve ark., 2006). Borderline kişilik organizasyonu, bireyin benlik bütünlüğünde zayıflıklar, duygu düzenlemede zorluklar ve ilkel savunma mekanizmalarının sıkça kullanılması gibi yapısal özellikleri ifade ederken; BKB, bu yapısal zemin üzerine şekillenen klinik düzeyde semptomatik bir bozukluktur. Bir başka deyişle borderline kişilik gelişim seviyesi, bireyin kişilik yapılanmasındaki yatkınlıkları ve savunma düzeneklerini tanımlarken, BKB bu altyapının bireyin işlevselliğini belirgin biçimde bozacak derecede patolojik bir örüntü haline

gelmiş hâlidir. Gunderson da (1984) BKB'nin borderline kavramı başlığı altında daha ağır seyri olan bir duruma işaret ettiğini belirtmiştir.

Kernberg'in (1975) kuramı çerçevesinde, borderline kişilik yapılanmasının temelinde benlik bütünlüğündeki zayıflıklar, sınır algısındaki belirsizlikler ve duygu düzenleme güçlüklerinin yer aldığı görülmektedir. Bu bireylerin kendilik algısı dışsal onay, reddedilme ya da terk edilme gibi kişiler arası yaşantılara karşı oldukça hassastır. Bu durum, içsel tutarlılığın bozulmasına ve benlik ile diğerleri arasındaki sınırların belirsizleşmesine yol açmaktadır (Kernberg, 1975; Kohut, 1977). Bowen (1978) ise bu yapısal kırılganlığı, bireyin duygusal ve bilişsel düzeyde kendini diğerlerinden ayırt edebilme kapasitesiyle ilişkilendirmiş ve "benlik farklılaşması" kavramını geliştirmiştir. Dolayısıyla, borderline kişilik bozukluğunun altında yatan yapısal örüntülerin daha derinlemesine anlaşılabilmesi için, bireyin özerklik ve bağımlılık dengesini nasıl kurduğunu açıklayan benlik farklılaşması kuramının da ele alınması büyük önem taşımaktadır.

Bowen'in (1978) aile sistemleri teorisinde kişilerin aile içindeki duygusal ve davranışsal dinamiklerini anlamak için benlik farklılaşması iki temel düzeyde ele alınmaktadır (Bowen,1978). İlk düzey, içsel (intrapsişik) düzeydir ve bireyin kendi düşünsel ve duygusal süreçlerini ayırt edebilme yeteneğini kapsar; ikinci düzey ise bireyin aile üyeleriyle olan ilişkilerindeki duygusal bağlanma ve kopuş süreçlerini ele alan, kişinin aile içindeki rollerini nasıl şekillendirdiği, sınırlarını nasıl oluşturduğu ve ilişkilerinde bağımsızlık ya da bağımlılık düzeylerini nasıl belirlediği üzerinde duran kişiler arası düzeydir (Bowen, 1978; Kerr & Bowen,1988; Titelman, 1998). Farklılaşma düzeyi yüksek olan bireyler, kendine dair net bir algı ve kişiler arası ilişkilerde sınırlar geliştirebilir, stresli durumlarda net bir şekilde düşünebilir ve duygusal olarak daha az tepkisel olabilirler (Kerr & Bowen, 1988; Skowron & Schmitt, 2003). Düşük benlik farklılaşması ise bireyin bilişsel ve duygusal süreçleri karıştırmasına, stresli durumlarda tepkisel hareket etmesine ve kendine dair net bir benlik

anlayışı ve kişisel sınırlar geliştirmekte zorlanmasına yol açmaktadır (Bowen, 1978; Skowron & Schmitt, 2003).

Farklılaşma düzeyleri boyutsal olarak ele alınmıştır. Bu yelpazenin üst seviyesi mümkün olan en yüksek farklılaşma seviyesini (olgunluk) temsil ederken, en düşük seviyesi ise en ağır duygusal rahatsızlık formlarını ifade etmektedir. Bu teoriye göre, nevroz sahibi olan ya da nevroz geliştirme potansiyeline sahip bireyler, benlik farklılaşması yelpazesinin ortalama bir seviyesinde yer alacaklardır. Kişilik bozukluğu yaşayan bireyler, daha düşük bir benlik farklılaşmasına sahip oldukları için yelpazenin alt kısmına yakın bir konumda bulunacaklardır. Şiddetli şizofreni geliştiren bireyler ise, benlik farklılaşması yelpazesinin en alt seviyesinde yer alacaklardır (Bowen, 1978).

Bowen Aile Sistemleri Teorisi perspektifinden bakıldığında, Borderline Kişilik Bozukluğu (BKB), diğer herhangi bir psikolojik bozukluk gibi bir aile sistemini oluşturan ilişki ağının dengesizliğinin bir ifadesidir (Bowen, 1978). Palombi'nin (2024) vaka çalışmasında, bir aile üyesinin benlik farklılaşmasını artırmaya yönelik terapötik müdahalenin, BKB tanılı kardeşin semptomlarında da azalma ve aile işlevselliğinde iyileşme ile sonuçlandığı gösterilmiştir. Bu bulgu, Bowen'ın aile sistemleri kuramında öngörülen, bir üyenin farklılaşma çabasının tüm aile sistemi üzerinde dalga etkisi yaratabileceği görüşüyle de uyumludur (Bowen, 1978; Kerr & Bowen, 1988).

Avustralya'da yapılan diğer bir çalışmada da BKB tanısı almış kişilerin kontrol grubuna göre benlik farklılaşması düzeylerinin daha düşük olduğu gözlenmiştir (Mooney-Reh, 2011). Bagheri ve Khodai'nin İran'da üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada ise benlik farklılaşması ile kişilik organizasyonun üç alt boyutu olan savunma mekanizmaları, gerçeklik testi ve kimlik difüzyonu arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir (Bagheri, & Khodai, 2021). Söz konusu araştırma bulguları, benlik farklılaşması ile nevrotik kişilik organizasyonu arasında pozitif bir ilişki bulunduğuna işaret

etmektedir. İzçınar'ın (2018) araştırmasında, çocukluk dönemini daha mutlu geçiren bireylerin “ben pozisyonu alma” düzeylerinin, çocukluk dönemini daha az mutlu geçiren bireylere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Mutlu çocukluk deneyiminin ise nevrotik kişilik organizasyonuna sahip bireylere özgü bir özellik olduğu, borderline kişilik organizasyonuna sahip kişilerin çocukluk döneminin genellikle istismar, ihmal vb. travmatik deneyimler ile karakterize olduğu bilinmektedir (McWilliams, 2011).

Barnby ve arkadaşlarının (2025) yürüttüğü çalışma bulgularına göre BKB'li bireyler, kendilik ve başkaları arasındaki temsilleri bütünleştirmekte zorluk yaşamakta ve bu da ilişkilerde istikrarsızlığa, katı inançlara ve esnek olmayan sosyal öğrenmeye yol açmaktadır. Bu durum, benlik farklılaşması kuramı açısından değerlendirildiğinde, bireyin kendi duygu ve düşüncelerini başkalarınınkinden ayırt etme kapasitesindeki eksikliğin bir yansıması olarak görülebilir. Çeşitli fMRI çalışmaları da BKB'nin bazı yapısal özelliklerini biyolojik düzeyde desteklemiştir. BKB'li bireylerin, bilişsel öz yansıma ve duygusal içe bakış süreçlerinde daha az nöral farklılaşma gösterdikleri (Scherpiet ve ark., 2015), kendilikle ilgili olumlu ve nötr bilgileri daha olumsuz değerlendirdikleri (Winter ve ark., 2015), otobiyografik bellek süreçlerinde kendilikle ilişkili beyin bölgelerinde farklı aktivasyon örüntüleri sergiledikleri (Bozzatello ve ark., 2019), benlik ve başkalarını ayırt etmede zorlandıkları ve bu güçlüğün sosyal bilişle ilişkili beyin bölgelerindeki nörolojik farklılıklarla ilişkili olduğu (Beeney, Hallquist, Ellison ve Levy, 2016) ve BKB semptomlarının şiddeti arttıkça kendilik ve başkasının bakış açısından kendiliğe ilişkin bilgiyi işlerken ortaya çıkan sinirsel örüntülerin daha fazla benzeştiği, dolayısıyla bu süreçler arasındaki ayrışmanın azaldığı (Kim ve Kwak, 2024) bulunmuştur.

Bu bulgular, kimlik bütünlüğünün kurulmasında nörobiyolojik düzeyde yaşanan bozulmaların etkisini vurgulamaktadır. Bu durum, BKB'li bireylerin pozitif kendilik içeriklerini içselleştirmekte ve bu bilgilerle sağlıklı bir bilişsel mesafe kurmakta

zorlandıklarına işaret etmektedir. Benlik farklılaşması kuramı açısından bakıldığında ise bireyin kendine dair olumlu duygusal ve bilişsel içerikleri bütünleştirme kapasitesindeki bu yetersizlik, BKB’de görülen düşük benlik saygısı, yoğun öz eleştiri ve ilişkisel istikrarsızlıkların temelinde yer alan bir mekanizma olarak değerlendirilebilir. Psikoloji literatüründe, benliğin çeşitli yönleri üzerine yapılan çok sayıda kuramsal çalışma bulunmaktadır (örn., Freud, 1923; Schafer, 1967; Allport, 1955; Rogers, 1961; Ausubel, 1955; Cooley, 1902/2017). Literatürde, kişilerin başkalarının kendileri hakkındaki fikirleri ile şekillenen, sosyal biçimde belirlenen bir benlik (Freud, 1923; Schafer, 1967), hayata dair istekleri ve bu isteklerini gerçekleştirme yolundaki motivasyonlarıyla ilgili benlik (Allport, 1955; Colby, 1968; Roger, 1961), ahlaki taraflarıyla ilgili olan vicdani benlik (Freud, 1923; Ausubel, 1955) ve başkalarının kendilerinden istekleri ile biçimlenen sosyal ideal benlik (Cooley, 1902) gibi çok sayıda benlik tanımlamaları yapılmıştır. Tanımlanan benlik türleri arasındaki tutarsızlıkların, bireyde rahatsızlık yaratacağı fikri de bahse konu kuramsal tanımlamalar ile eş zamanlı olarak gelişmiştir (Higgins, 1987). Diğer yandan benlik çeşitleri ve söz konusu çeşitler arası uyumsuzluğu sistematik olarak ele alan Higgins’e (1987) göre benlik uyuşmazlığı, bireyin gerçek benliği ile ideal benliği arasındaki farktan doğan psikolojik gerilimdir. Gerçek benlik, bireyin sahip olduğu mevcut özellikleri, ideal benlik ise bireyin olmak istediği hali temsil eder (Higgins ve ark., 1986).

BKB’nin temelinde yatan istikrarsız benlik algısı ve kimlik sorunları, benlik uyuşmazlığı kavramıyla yakından ilişkilidir. BKB’li bireylerin sıklıkla deneyimlediği istikrarsız ve olumsuz benlik algıları (yüksek benlik uyuşmazlıklarının bir yansıması olarak değerlendirilebilir) nedeni ile bu bireylerin ilişkilerinde de bu olumsuz algıları teyit eden etkileşimlere yönelebileceği veya olumlu doğrulanma arayışlarının zorlaşabileceği öne sürülmektedir. Bu bağlamda literatürdeki çalışmalar, BKB özelliklerinin yakın ilişkilerde kendini doğrulama çabalarını etkileyerek ilişki bağlılığı üzerinde olumsuz sonuçlar

doğurabildiğini (Valentiner ve ark., 2014), BKB’li bireylerin zayıf öz düzenleme becerileri ve uç kişilik özellikleri sergilediğini (Vega ve ark., 2020) ve mevcut/ideal ile mevcut/gerekli benlik uyumsuzluğu düzeylerinin BKB özelliklerini anlamlı ve pozitif yönde yordadığını (Parker ve ark., 2006) göstermektedir. BKB’li bireylerin istikrarsız benlik algıları ve ideal/olması gereken benlikleri arasındaki uçurumlar hem ilişkisel dinamiklerini hem de bilişsel işlevlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle, BKB’nin kapsamlı bir şekilde anlaşılması için benlik uyumsuzluğu kavramının dikkate alınması önem arz etmektedir.

Öz şefkat ise bireyin kendine yönelik anlayışlı, nazik ve kabullenici bir tutum geliştirmesi olarak tanımlanmaktadır (Neff, 2003). Neff’e (2003b) göre öz şefkat, bireyin benlik saygısıyla benzer şekilde ruh sağlığını destekleyici bir işlev görür (Barnard & Curry, 2011). Düşük öz şefkat, duygu düzenleme güçlükleri (Finlay-Jones ve ark., 2015) ve yoğun olumsuz duygusal deneyimlerle (López ve ark., 2018) ilişkilendirilirken, yüksek öz şefkat olumlu duygular, psikolojik dayanıklılık ve etkili başa çıkma stratejileriyle bağlantılıdır (Allen & Leary, 2010; Neff & McGehee, 2010). Utanç duygusunu azaltıcı etkisiyle de ilişkilendirilen öz şefkatin (Johnson & O’Brien, 2013), BKB’li bireylerde iyileşme sürecini yordayabileceğine ilişkin bazı bulgular bulunmaktadır (örn., Donald ve ark., 2018).

Bilinçli farkındalığın BKB semptomları üzerindeki etkisinde öz şefkatin aracılık rolü olduğunu gösteren çalışmalar (örn., Scheibner ve ark., 2018), daha yüksek bilinçli farkındalığın bireyin kendine karşı şefkatini artırarak dolaylı yoldan semptomları hafiflettiğini ortaya koymaktadır. Duygu düzenleme güçlüğü BKB’nin temel bir özelliği olduğu düşünüldüğünde (Warren, 2015), öz şefkatin bu zorluğu azaltabilecek potansiyel koruyucu bir faktör olduğu ileri sürülmektedir. Zira öz şefkat, öz eleştiri ve utanç gibi içsel tehditleri azaltarak, bireyin olumsuz duygularla daha işlevsel bir şekilde başa çıkmasına olanak tanır. Bu durum, BKB semptomlarının anlaşılması ve tedavi yaklaşımlarının etkinliği açısından öz şefkatin önemini vurgulamaktadır. Öz şefkat temelli müdahaleler, bireylerin kendilik

algılarını yeniden yapılandırmanın yanı sıra, duygusal dalgalanmaları yönetmelerinde de destekleyici bir araç olabilir.

BKB tanısı almış bireylerde öz şefkat ve öz eleştirinin iyileşmeyle ilişkisini inceleyen araştırmalar (örn., Donald ve ark., 2019), öz şefkatin psikolojik iyileşmeye olumlu katkısını ve öz eleştirinin iyileşmeyi olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu bulgu, BKB tedavisinde öz şefkatin desteklenmesi ve öz eleştirinin azaltılmasına yönelik yaklaşımların önemini pekiştirmektedir. Reddedilme duyarlılığı, öz şefkat ve agresif davranışlar arasındaki ilişkide BKB özelliklerinin aracılık rolünü inceleyen çalışmalar (örn., Sommerfeld & Shechory Bitton, 2020), yüksek reddedilme duyarlılığı ve düşük öz şefkatin BKB özelliklerini artırarak agresif davranışlara yol açabileceğini göstermektedir. BKB'nin sosyal ve duygusal işleyiş üzerindeki karmaşık etkileri göz önüne alındığında, öz şefkatin bu sürecin yönetilmesinde kritik bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Çocukluk dönemi olumsuz deneyimlerinin ergenlerdeki borderline özelliklerine etkisini inceleyen araştırmalar da (örn., Carreiras ve ark., 2022), yüksek öz eleştiri ve yalnızlığın borderline özellikleri artırdığını, farkındalığın ise bu etkiyi hafiflettiğini bulmuştur. Bu, erken dönem olumsuz yaşantıların BKB gelişimi üzerindeki etkisinde öz şefkatin potansiyel koruyucu rolünü işaret etmektedir. BKB bağlamında da öz şefkatin, duygu düzenleme güçlüğü ve öz eleştirinin etkilerini azaltarak psikolojik iyileşmeyi desteklediği, reddedilme duyarlılığı ve agresif davranışlarla ilişkili borderline özelliklerde koruyucu bir rol üstlendiği görülmektedir (Donald ve ark., 2019; Sommerfeld & Shechory Bitton, 2020). Bunun yanı sıra, öz şefkat temelli yaklaşımların borderline semptomları hafifletmede etkili olduğu da rapor edilmiştir (Scheibner ve ark., 2018). Özetle mevcut literatür, öz şefkatin BKB patolojisiyle çok boyutlu bir ilişki içinde olduğunu ve hem semptom yönetimi hem de iyileşme süreçlerinde önemli bir rol oynayabileceğini desteklemektedir.

Öz şefkat ve benlik uyumsuzluğu arasındaki ilişkiyi doğrudan ele alan çalışma sayısı ise sınırlıdır. Bu çalışmaların sonuçları genel olarak, öz şefkatin benlik uyumsuzluğunu azaltıcı bir etkisi olabileceğini göstermektedir (Barjoe & Saeinia, 2016; Farzanfar ve ark., 2020; Karami ve ark., 2018). Literatürde benlik farklılaşması ve öz şefkat ilişkisini konu alan araştırma sayısı da sınırlıdır. Kısıtlı sayıdaki bu araştırmalarda, öz şefkat ve bilişsel esnekliğin benlik farklılaşması ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide tam aracılık rolünde olduğu (Er & Deniz; 2022), duygu odaklı yaklaşıma dayalı öz şefkat eğitiminin benlik farklılaşmasını arttırdığı (Farshchiyan Yazdi ve ark., 2021) bulunmuştur.

Söz konusu literatür, benlik farklılaşmasının ve benlik uyumsuzluğunun BKB üzerindeki etkilerini ağırlıklı olarak Batı kültürleri bağlamında incelemektedir. Buna karşın kültürel faktörlerin kişilik bozukluklarının ortaya çıkışı, klinik özellikleri ve tedavi süreçlerini etkilediği giderek daha fazla kabul görmektedir (Hualparuca-Olivera ve ark., 2025). Govia ve Paisley-Clare (2013), kişilik ve kişilik bozukluklarını açıklarken hem kültürlerarası ortak yönleri temel alan dışsal (*etic*) yaklaşımın hem de yerel kültüre özgü özellikleri merkeze alan içsel (*emic*) perspektifin birlikte ele alınması gerektiğini ileri sürmektedir.

Literatür taraması, benlik değerlendirmelerindeki farklılaşmanın evrensel bir gelişimsel süreç olmasına rağmen, kültürel bağlamın bu süreci derinden etkilediğini ortaya koymaktadır. Kültürlerarası araştırmalar, benlik farklılaşması düzeylerinde ve bu kavramın psikolojik iyi oluş, kaygı ve aile işlevselliği gibi çeşitli değişkenlerle ilişkisinde anlamlı farklılıklar bulunduğunu göstermektedir (Chung & Gale, 2006; Manzi ve ark., 2006; Tuason & Friedlander, 2000).

Şah ve Eroğlu Şah (2022), Hofstede'in kültürel boyutlar kuramına dayanan çalışmalarında, Türkiye'nin esasen toplulukçu bir kültür yapısına sahip olduğunu ancak sonraki araştırmaların bu yapının karma özellikler sergilediğine işaret ettiğini belirtmişlerdir. Benzer biçimde, Göregenli (1995), İmamoğlu (1998) ve Kağıtçıbaşı (2000) gibi

araştırmacıların yürüttüğü çalışmalar da Türkiye’de bireycilik ve toplulukçuluğun bir arada bulunduğunu ortaya koymaktadır (akt. Şah & Eroğlu Şah, 2022). Dolayısıyla Türkiye, bir yandan geleneksel aile yapısı ve kolektif değerlere dayalı kültürel kalıplarını korurken, diğer yandan modernleşme ve kentleşme süreçleriyle birlikte bireyci eğilimleri de giderek daha fazla benimsemeye başlamıştır.

Farklı kültürlerdeki aile yapıları, sosyal normlar ve bireycilik-kolektivizm gibi değerlerin benlik gelişimini ve dolayısıyla benlik farklılaşması düzeylerini önemli ölçüde etkileyebileceği dikkate alındığında (Hofstede, 2001), Türkiye özelindeki geleneksel toplulukçu değerlerle bireysel eğilimler arasındaki geçişkenliğin, bireylerin benlik temsilleri arasında çelişkiler yaşamasına zemin hazırlayabileceği düşünülebilir. Yapılan araştırmalarda kültürel farklılıkların öz şefkat düzeyleri üzerinde belirleyici olduğu da görülmüştür (örn., Kariyawasam ve ark., 2022; Kotera ve ark., 2022; Montero ve ark., 2018). Bunun yanı sıra, kültürlerarası bulgular öz şefkatin ruh sağlığı sorunlarını farklı şekillerde yordadığını göstermektedir; bazı kültürlerde öz-şefkat ruhsal iyilik hâlini güçlendirirken (örn., Japonya, Almanya, Güney Afrika), bazı kültürlerde işe bağlılık gibi başka değişkenler ruh sağlığı üzerinde daha belirleyici olmuştur (örn., Hollanda) (Kotera ve ark., 2020). Bu farklı bulgular, öz şefkatin evrensel bir yapı olmakla birlikte kültürel değerler, toplumsal roller ve kendilik anlayışı tarafından biçimlendirildiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Türkiye’de yapılacak bir çalışmanın, hem toplulukçu hem de bireyci yönelimlerin bir arada bulunduğu kültürel yapısı nedeniyle, literatüre anlamlı bir katkı sunabileceği düşünülmüştür. Türkiye bağlamında değerlendirildiğinde, bu araştırmanın en önemli katkılarından biri, Türkiye’de borderline kişilik bozukluğu örüntülerine ilişkin yapılan çalışmaların çoğunun aksine, benlik farklılaşması-öz şefkat ve benlik uyuşmazlığı-öz şefkat gibi temel kendilik süreçlerini aynı model içinde birlikte ele alarak görece daha bütüncül bir çerçeve sunmasıdır. Literatürde borderline kişilik örüntülerinin de öfke ve saldırganlık (Akpınar, 2010; Tunçelli, 2008),

çocukluk çağı travmaları (Germen, 2023; Kahveci, 2016), yeme tutumları ve utanç (Oğur, 2023; Türker, 2017), ebeveyn tutumları ve duygu düzenleme güçlüğü (Geniş, 2022), ayrılma-bireyleşme sorunları (Kavrar, 2023) ve romantik ilişkilerde yakınlık (Öztürk, 2021) gibi değişkenlerle ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Buna rağmen, BKB eğilimlerinin öz şefkat, benlik farklılaşması ve/veya benlik uyumsuzluğu gibi temel kendilik süreçleriyle birlikte ele alındığı bir ulusal çalışma bildiğimiz kadarı ile bulunmamaktadır

Literatürde, öz şefkatin hem duygu düzenleme becerilerini güçlendirdiği hem de bireyin kendine yönelik eleştirel tutumlarını azalttığı gösterilmiştir (Neff, 2003). Öz şefkat ve bilişsel esnekliğin benlik farklılaşması ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide tam aracılık rolü oynadığı da bulunmuştur (Er & Deniz, 2022). Benzer biçimde, duygu odaklı yaklaşıma dayalı öz şefkat eğitiminin bireylerin benlik farklılaşmasını artırdığı (Farshchiyan Yazdi ve ark., 2021) ve öz şefkat eğitiminin ideal-gerçek benlik uyumsuzluğunu anlamlı biçimde azalttığı saptanmıştır (Barjoe & Saeinia, 2016). Bu bulgular, öz şefkatin hem benlik farklılaşması hem de benlik uyumsuzluğuyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra bir dizi araştırma, öz şefkatin BKB semptomlarını hafiflettiğini (Donald ve ark., 2019; Scheibner ve ark., 2018) ortaya koymuştur. Dolayısıyla, öz şefkatin benlik farklılaşması ve benlik uyumsuzluğuyla etkileşim içinde BKB örüntülerinin oluşumuna ya da şiddetine etki edebileceği kuramsal olarak temellendirilebilir. Öz şefkatin BKB örüntüleri, benlik farklılaşması ve benlik uyumsuzluğu ile ilişkili olduğunu gösteren literatür bulguları, BKB eğilimlerinin benlik uyumsuzluğu ve benlik farklılaşması ile ilişkisinde öz şefkatin aracılık rolü olabileceğine işaret etmektedir. Buna karşın, bildiğimiz kadarı ile söz konusu aracılık ilişkisini inceleyen herhangi bir ulusal veya uluslararası çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırma, Türkiye'nin kendine özgü kültürel yapısında hem BKB'yi benlik farklılaşması, benlik uyumsuzluğu ve öz şefkat bağlamında inceleyerek hem de BKB ile benlik farklılaşması ve benlik uyumsuzluğu arasındaki ilişkide öz şefkatin aracılık rolünü araştırarak mevcut

literatürdeki bu önemli boşluğu doldurmaya yönelik özgün bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmanın, BKB'ye dair daha derin bir anlayış geliştirmenin yanı sıra, kültüre duyarlı tanı ve tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesine zemin hazırlamaya da katkı sunabileceği düşünülmüştür. Özellikle Türkiye gibi kendine özgü kültürel özelliklere sahip bir bağlamda bu değişkenlerin etkileşimini araştırmanın, alana özgün bir katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Buna karşın, bildiğimiz kadarı ile ilgili bağlamda söz konusu aracılık ilişkisini inceleyen herhangi bir ulusal veya uluslararası çalışma bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra mevcut literatürün büyük bir kısmı belirli değişken çiftleri arasındaki ilişkileri ele almakta, daha bütüncül modellerin sınanmasına sınırlı biçimde odaklanmaktadır. Bu nedenle araştırmamız benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı, öz şefkat ve borderline kişilik bozukluğu eğilimleri arasındaki çoklu ilişkileri aynı model içinde inceleyerek literatürdeki bu boşluğu doldurmaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmada borderline kişilik bozukluğu örüntülerinin altında yatan benlik süreçlerinin detaylı bir biçimde ele alınması amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Borderline Kişilik Bozukluğu eğilimlerinin benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat ile olan ilişkilerini incelemektir. Mevcut çalışmada bireylerin kendilik yapılanmalarını temsil eden bu üç psikolojik değişkenin, BKB eğilimlerini ne ölçüde yordadığı ve bu ilişkilerde öz şefkatin aracılık rolü araştırılmıştır. Böylece BKB eğilimlerinin benlik yapısındaki bütünlük, içsel çatışma ve kendilikle kurulan ilişki biçimleri ile nasıl ilişkilendiğine dair bütüncül bir bakış açısı sunulması hedeflenmiştir. Kategorik bir bakış açısının sınırlılıkları nedeniyle bu çalışmada BKB'nin boyutsal eğilimler şeklinde ele alınmasının araştırmanın derinliğini artırabileceği düşünülmüştür. Bowen'ın aile sistemleri teorisi ve Kernberg'in psikanalitik açısını içeren bütüncül bir yaklaşım benimsenerek yürütülen bu çalışmanın klinik psikoloji alanında çalışan uzmanlara ve psikoterapistlere kişilik eğilimlerinin yordanmasına dair yeni bir bakış açısı sunması hedeflenmektedir.

Bu araştırmanın BKB eğilimlerinin Türkiye’deki kültürel ifadesine dair daha derin bir anlayış geliştirilmesine ve çeşitli psikolojik destek programları oluşturulmasına katkı sunabileceği düşünülmüştür. Bu araştırmanın, elde edilecek bulgular aracılığıyla BKB dinamiklerinde benlik farklılaşması, benlik uyumsuzluğu ve öz şefkatin kültürel bağlamdaki özgün rollerinin aydınlatılmasına ve bu alandaki bilimsel bilgi birikimine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

Hipotez 1: BKB eğilimi, benlik uyumsuzluğu ile pozitif, benlik farklılaşması ve öz şefkat ile de negatif korelasyon gösterecektir.

Hipotez 2: Benlik uyumsuzluğunun BKB eğilimini pozitif yönde, benlik farklılaşması ve öz şefkatin ise BKB eğilimini negatif yönde anlamlı olarak yordayacağı öngörülmektedir.

Hipotez 3: Benlik farklılaşması ve benlik uyumsuzluğu ile Borderline Kişilik Bozukluğu arasındaki ilişkide öz şefkat düzeyinin aracılık rolü vardır.

Yöntem

Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler Statistical Package for the Social Sciences 22 (SPSS 22) programı kullanılarak Pearson Korelasyon Analizi, benlik farklılaşması, ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu ve öz şefkatin BKB eğilimi üzerindeki yordayıcı gücü ise Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (stepwise yöntemi) ile incelenmiştir. Aracılık analizi için, literatürde yaygın biçimde kullanılan Hayes PROCESS makrosunun kullanılmasına karar verilmiştir ancak Hayes Makrosu tüm değişkenler arası ilişkilerin aynı modelde incelenmesine olanak tanımamaktadır. Bu nedenle de bahse konu ikili ilişkiler (BKB eğilimi-benlik farklılaşması ve BKB eğilimi-ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu) içerisinde öz şefkatin aracılık rolünün test edilmesi amacı ile Hayes PROCESS makrosu (Model 4) ile analizlere devam edilmiş ve bahse konu ilişkiler iki ayrı aracılık modeli ile incelenmiştir.

Katılımcılar

Hedef katılımcı sayısı G*Power (3.1.9.7) programı ile 550 olarak hesaplanmıştır Çalışmanın örneklemini 18-70 yaş arası ($\bar{x} = 34,72$, $SS = 10,858$) 637 yetişkin bireylerden oluşturmaktadır. Söz konusu katılımcıların %66,6'ü kadın (424 kişi), %33,4'sı (213 kişi) erkektir. Katılımcıların %58,4'ü (372 kişi) medeni durumunu evli, %38,8'i (247 kişi) bekar, %2,4'ü (15 kişi) boşanmış ve % 0,5'i (3 kişi) dul olarak belirtmiştir. Örneklemin %3,9'u (25 kişi) gelir düzeyini çok kötü, %18,5 (118 kişi) kötü, %66,9'u (426 kişi) orta %10,5 (67 kişi) iyi, %0,2 'si (1 kişi) çok iyi olarak belirtmiştir. Katılımcıların %2,5'i (16 kişi) ilkokul, %7,8'i (50 kişi) ortaokul, %29,2'si (186 kişi) lise, %53,4'ü (340 kişi) üniversite ve %7,1'i (45kişi) lisanüstü eğitim seviyesine sahip olduğunu ifade etmiştir (düşük etki büyüklüğü [02], %80 güç kat sayısı). Veri toplama süreci 10.12.2024 - 27.04.2025 tarihleri arasında 05.12.2024 tarih - 42/17 sayılı Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Etik Kurulu onayına uygun olarak çevrim içi bir şekilde (Google forms aracılığıyla) gerçekleşmiştir. Çalışmaya gönüllülük ve ulaşılabilirlik esasına dayalı toplam 689 kişi katılmıştır. 47 katılımcı Coolidge Axis II Envanteri Türkçe Kısa Formu'nda rastgele veya dikkatsiz doldurmayı gösteren 55. ve/veya 70. maddelere 1 puan dışında işaretleme yaptığından, 5 katılımcı ise çoklu uç değer analizleri sonucunda araştırmadan çıkarılmıştır.

Ölçüm Araçları

Demografik Bilgi Formu

Bu form kişilerin yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, öğrenim durumu ve medeni hali gibi demografik bilgilerin edinilmesini amaçlayan beş sorudan oluşmaktadır.

Coolidge Eksen İki Envanteri Plus - Türkçe Kısa Formu (CATI+ TR KF) (Coolidge Axis II Inventory - Plus Türkçe Kısa Form)

Coolidge Eksen II Envanteri Plus, 250 maddelik bir öz bildirim envanteri olup ilk olarak DSM-III-R temel alınarak geliştirilmiştir (CATI: Coolidge, 1984; Coolidge & Merwin, 1992).

Orijinal formu 200 maddeden oluşan bu envanter, 2006 yılında DSM-IV-TR'ye göre yeniden düzenlenmiştir (Coolidge, 2006). Ölçeğin kısa formu ise Watson ve Sinha (2007) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Bilge (2008) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, DSM-5 kriterlerine dayanarak bireylerin kişilik bozukluğu eğilimlerini değerlendirmeyi amaçlamakta olup her biri Eksen II'de tanımlanan kişilik bozukluklarına karşılık gelen 10 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçekte yer alan alt boyutlara örnek olarak Antisosyal Kişilik Bozukluğu eğilimini yansıtan *"Son birkaç yıl içinde en azından bir kavgaya karıştım"*, Borderline Kişilik Bozukluğu eğilimini gösteren *"Yoğun fakat dengesiz ilişkiler kurmaya meyilliyimdir"*, Histrionik Kişilik Bozukluğu eğilimini temsil eden *"İlgi odağı olmamak beni gerçekten rahatsız eder"* ve Narsisistik Kişilik Bozukluğu eğilimini yansıtan *"Özel bir insan olduğumu hissederim ve bunun fark edilmesini hak ederim"* gibi maddeleri verilebilir. Bunun yanı sıra, Paranoid Kişilik Bozukluğu eğilimi için *"İnsanlar beni kızdırır"*, Şizotipal Kişilik Bozukluğu eğilimi için *"Ailem de dâhil, insanların bana yakın olmasından hoşlanmam ve bunu istemem"*, Şizoid Kişilik Bozukluğu eğilimi için *"İnsanların benim hakkımda söylediği ne iyi ne de kötü şeyler umurumda olmaz"*, Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu eğilimi için *"Mükemmel olma isteğim bir işi zamanında bitirmemi engeller"*, Çekingen Kişilik Bozukluğu için *"Sordukları sorulara cevap veremeyebileceğim için insanların yanında sessiz kalırım"* ve Bağımlı Kişilik Bozukluğu için *"Bir şeylere karar verme konusunda her gün zorlanırım"* ifadeleri örnek olarak gösterilebilir. Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu, 78 maddeden oluşmaktadır ve her madde 1 ile 4 arasında puanlanır (1 = Kesinlikle Yanlış, 2 = Yanlışça Yakın, 3 = Doğruya Yakın, 4 = Kesinlikle Doğru). Ölçek, her alt boyut için toplam puan üzerinden değerlendirme yapmakta, ilgili alt boyuttaki puan artışı, bu alt boyutta ölçümlenen kişilik bozukluğu eğiliminin yüksekliğine işaret etmektedir. 24., 34., 38. ve 44. maddeler ters puanlanan maddelerdir. 55. ve/veya 70. maddeler ise geçerlik kontrol maddeleridir. Orijinal ölçeğin alt ölçeklerine ait Cronbach alfa

katsayıları 0,66 ile 0,77 arasında değişirken, Türkçe Kısa Formu'nda bu katsayıların 0,64 ile 0,83 arasında değiştiği belirtilmiştir (Bilge, 2018). Mevcut çalışmada bu katsayıların 0,71 ile 0,79 arasında olduğunu bulunmuştur.

Benliğin Farklılaşması Ölçeği Kısa Formu

Skowron ve Friedlander (1998) tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek, daha sonra Skowron ve Schmitt (2003) tarafından güncellenerek *Differentiation of Self Inventory-Revised (DSI-R)* adıyla revize edilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması Sarıkaya ve arkadaşları (2018) tarafından yapılmıştır. Ölçekte yer alan her bir boyut (alt ölçek) ayrı ayrı puanlanabilmekte ayrıca tüm alt ölçeklerin puanları toplanarak tek bir genel puan da elde edilebilmektedir. Ölçekte 20 madde bulunmakta, her madde 1 (*beni hiç yansıtmıyor*) ile 6 (*beni oldukça yansıtıyor*) arasında puanlanmaktadır. Her alt ölçek puanı, o alt ölçekteki maddelerden alınan puanların ortalaması alınarak hesaplanır. Genel ölçek puanı ise, dört alt ölçek puanının ortalaması alınarak bulunur. Böylece hem her bir alt ölçek puanı hem de genel ölçek puanı 1 ile 6 arasında bir değer alır. Ölçek toplam puanı arttıkça, bireylere ait benliğin farklılaşma düzeyleri artmaktadır. BFE-KF toplam puanı için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur (Sarıkaya ve ark., 2018). Bu çalışmada ölçek her eğitim grubunda ayrı ayrı değerlendirilmiş ve Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin tüm eğitim düzeylerinde yüksek iç tutarlılık gösterdiğini ve Cronbach alfa değerlerinin 0,96 ile 0,97 arasında değiştiğini göstermiştir.

Öz Şefkat Ölçeği

Öz Şefkat Ölçeği, Neff (2003b) tarafından geliştirilmiş ve Deniz ve arkadaşları (2008) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Orijinal ölçekte yapılan geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda toplam ölçek puanının iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa 0,92 olarak, alt boyutların Cronbach alfa değerleri ise 0,75 ile 0,81 arasında bulunmuştur (Neff, 2003b). Orijinal ölçekte 26 madde ve 6 alt boyut yer alırken, Türkçe uyarlama çalışmasında

güvenirliği düşürdüğü tespit edilen iki (1 ve 22. maddeler) madde çıkarılmış ve alt boyutlar tek bir boyutta birleştirilmiştir. Ölçekteki maddeler 5 sınıflı Likert derecelendirmeye sahiptir (*1= hemen hemen hiçbir zaman, 5=hemen hemen her zaman*). Türkçe uyarlama çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,89, test tekrar test güvenirliği ise 0,83 olarak bulunmuştur.

Toplam puanın artması, kişinin kendine karşı olan şefkat düzeyinin de arttığını göstermektedir. Bu araştırmada Cronbach alfa katsayısı 0,81 olarak hesaplanmıştır.

İdeal Gerçek Benlik Ölçeği

Waugh (2001) tarafından geliştirilen İdeal ve Gerçek Benlik Kavramı Ölçeği (*İdeal-Real Self-Concept Questionnaires*), bireylerin ideal ve gerçek benlik algılarını ölçen bir değerlendirme aracıdır. 90 maddeden oluşan bu ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Kapıkıran (2004) tarafından yapılmıştır ve 45 maddesi ideal benlik, 45 maddesi gerçek benlik kavramlarını ölçmektedir. Ölçek, 4'lü Likert türü puanlama sistemi kullanmaktadır (*0: Hiç, 1: Bazen, 2: Sık sık, 3: Her zaman*) ve tek maddeler ideal benlik, çift maddeler gerçek benlik ile ilişkilidir. Toplamda 0 ile 180 arasında puanlar elde edilebilir. İdeal ve gerçek benlik arasındaki farkın mutlak değeri bireyin kendisini ideal benliğine ne kadar yakın gördüğünü ve bu iki kavram arasındaki uyumsuzluğu gösterir, yüksek fark bireyin tatminsizliğini ve uyumsuzluk yaşadığını gösterir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin 0,79 ile 0,95 arasında, test tekrar test güvenirliğinin ise 0,71 ile 0,92 arasında değiştiği bulunmuştur. İdeal-Gerçek Benlik Ölçeği'nin yalnızca üniversite öğrencileri üzerinde geliştirilmiş ve uyarlanmış olması önemli bir sınırlılık oluşturduğundan mevcut çalışmada bu ölçeğin farklı öğrenim düzeylerinde (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü) kullanılabilirliğini incelenmiştir. Bu doğrultuda ölçek her eğitim grubunda ayrı ayrı değerlendirilmiş ve Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin tüm eğitim düzeylerinde yüksek iç tutarlılık gösterdiğini ve Cronbach alfa değerlerinin 0,96 ile 0,97 arasında değiştiğini göstermiştir.

İşlem

Bu çalışma kapsamında bireylerin borderline kişilik bozukluğu eğilimlerini, benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat düzeylerini ölçümlemek ve demografik bilgilerini toplamak için sırası ile . Araştırma çevrim içi olarak yürütülmüştür. Söz konusu çalışmada rastgele örneklem yöntemi kullanılmakla beraber kişilere çevrimiçi platform olan Google forms üzerinden ulaşılmıştır.

Verilerin analizi SPSS programının 22. versiyonu kullanılarak yapılmıştır. Kullanılan ölçeklerden elde edilen puanların normal dağılıma uygunluğu, eğiklik/basıklık değerlerinin $\pm 1,5$ aralığında olup olmadığı incelenerek değerlendirilmiştir (Tabachnick & Fidell, 2013). Çoklu değişken uç değer analizinin sonuçlarına göre 5 katılımcının verileri araştırmadan çıkartılmıştır ($sd = 9$, Mahalanobis kesme noktası = 27,877, $p < 0.001$). Analizler, kalan 637 kişinin verileri üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

BKB eğilimi, benlik farklılaşması, ideal-gerçek benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olup olmadığını test etmek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. (Tablo 1).

Tablo 1

Araştırma Değişkenlerinin Birbirleri ile Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4
1.Öz Şefkat	1			
2.İdeal-Gerçek Benlik Uyuşmazlığı	-,284**	1		
3.Benlik Farklılaşması	,558**	-,194**	1	
4.Borderline KB	-,562**	,251**	-,584**	1

*N=637, ** $p < 0,001$*

Çoklu Doğrusal Regresyon Analizleri

Benlik uyuşmazlığı, benlik farklılaşması ve öz şefkatin, BKB eğilimleri üzerindeki yordayıcı gücünü incelemek için stepwise yöntemi ile iki ayrı Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir model ($F(3,633) = 158,23, p < 0,000$) ve 0,43 değerinde bir belirlilik katsayısı elde edilmiştir. Elde edilen sonuca göre katılımcıların Borderline KB (kişilik bozukluğu) eğilimlerine ilişkin toplam varyansın yaklaşık %43'ünün benlik uyuşmazlığı, benlik farklılaşması ve öz şefkat tarafından açıklandığı yönündedir. Diğer değişkenler sabit tutulduğunda benlik uyuşmazlığı, benlik farklılaşması ve öz şefkat, BKB eğilimi toplam varyansının sırası ile %0,6'sını, %10,4'ünü ve % 13'ünü açıklamaktadır (Tablo 2)

Tablo 2

Borderline KB Eğiliminin Araştırmadaki Bağımsız Değişkenler Tarafından Yordanmasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	β	%95 GA Alt Sınır	%95 GA Üst Sınır	Kısmi Korelasyon Değeri	t	p
	Sabit	335,471	-	33,568	37,375	-	36,598	,000
Borderline KB	Benlik Uyuşmazlığı	,019	,084	,005	,033	,080	2,678	,008
	Benlik Farklılaşması	-2,661	-,389	-3,148	-2,174	-0,322	-10,728	,000
	Öz Şefkat	-,109	-,321	-,133	-,084	-0,360	-8,666	,000

$N=637, R^2_{düz}=0,426 F(3,633)=158,226, p<0,000.$

Not. GA=Güven aralığı

Aracılık Analizleri

BKB eğilimi ile benlik farklılaşması ve ideal-gerçek benlik uyuşmazlığı arasındaki ilişkilerde öz şefkatin aracılık rolünün incelenebilmesi için yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır ancak analiz sonuçları modelin doymuş bir model olduğunu (tüm uyum indeks sonuçları bir çıkmıştır) gösterdiğinden, yapısal eşitlik analizi ile anlamlı bir sonuç elde etmek mümkün

olmamıştır. Bu nedenle de bahse konu ikili ilişkiler (BKB eğilimi-benlik farklılaşması ve BKB eğilimi-ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu) içerisinde öz şefkatin aracılık rolünün test edilmesi amacı ile Hayes PROCESS makrosu (Model 4) ile analizlere devam edilmiştir. Hayes'in PROCESS makrosu (Model 4) kullanılarak gerçekleştirilen aracılık analizi sonucunda benlik farklılaşmasının öz şefkat üzerinde anlamlı ve pozitif yönde bir etkisi olduğu tespit edilmiştir ($B = 11,29$, $SE = 0,67$, $p < 0,001$). Öz şefkat, benlik farklılaşması kontrol edildiğinde BKB eğilimini anlamlı ve negatif yönde yordamıştır ($b = -0,12$, $SE = 0,01$, $p < 0,001$). Analiz sonucunda benlik farklılaşmasının BKB eğilimi üzerindeki toplam etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür ($B = -3,999$, $SE = 0,221$, 95% $GA [-4,432, -3,566]$, $p < 0,001$). Öz şefkat modele dâhil edildiğinde etkinin doğrudan azaldığı fakat anlamlılığını sürdürdüğü bulunmuştur ($B = -2,691$, $SE = 0,249$, 95% $GA [-3,180, -2,202]$, $p < 0,001$). Bootstrap yöntemiyle hesaplanan dolaylı etkinin de anlamlı olduğu belirlenmiştir ($B = -1,308$, $SE = 0,158$, 95% $GA [-1,634, -1,008]$). Güven aralığının sıfır içermemesi, öz şefkatin benlik farklılaşması ile BKB eğilimi arasındaki ilişkide anlamlı bir aracılık rolü üstlendiğini göstermektedir. Standardize edilmiş dolaylı etki de orta-yüksek düzeyde ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = -0,191$, $SE = 0,022$, 95% $GA [-0,236, -0,149]$). Kurulan model BKB eğilimindeki varyansın %42'sini açıklamaktadır ($R^2 = .42$). Doğrudan etkinin anlamlılığını koruması dikkate alındığında, öz şefkatin bu ilişkide aracılık rolü olduğu bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 3

Benlik Farklılaşması ve Borderline Kişilik Bozukluğu Eğilimi Arasındaki İlişkide Öz Şefkatin Aracı Rolüne İlişkin Bootstrap Sonuçları

Etki Türü	<i>B</i>	Standart Hata	%95 GA Alt Sınır	%95 GA Üst Sınır	<i>p</i>
Toplam Etki	-3,999	0,221	-4,432	-3,566	<0,001
Doğrudan Etki	-2,691	0,249	-3,180	-2,202	<0,001
Dolaylı Etki	-1,308	0,158	-1,634	-1,008	-
Standardize Dolaylı Etki	-0,191	0,022	-0,236	-0,149	-

Not. Bootstrap örneklem sayısı 5000 olarak belirlenmiş ve %95 yanlılık-düzeltilmiş güven aralıkları raporlanmıştır.

Hayes'in PROCESS makrosu (Model 4) kullanılarak yapılan aracılık analizi, benlik uyuşmazlığının öz şefkat üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etkisi olduğu saptanmıştır ($B = -0,19$, $SE = 0,03$, $p < 0,001$). Öz şefkat, benlik uyuşmazlığı kontrol edildiğinde BKB eğilimini anlamlı şekilde yordamıştır ($b = -0,18$, $SE = 0,01$, $p < 0,001$). Analiz sonuçlarına göre benlik uyuşmazlığının BKB eğilimi üzerindeki toplam etkisi anlamlı bulunmuştur ($B = 0,057$, $SE = 0,009$, 95% GA [0,040, 0,074], $p < 0,001$). Öz şefkat modele dâhil edildiğinde doğrudan etki azalmış ancak anlamlılığını sürdürmüştür ($B = 0,023$, $SE = 0,008$, 95% GA [0,007, 0,038], $p < 0,05$). Bootstrap yöntemi ile elde edilen dolaylı etkinin de anlamlı olduğu görülmüştür ($B = 0,034$, $SE = 0,006$, 95% GA [0,024, 0,046]). Güven aralığının sıfır içermemesi, öz şefkatin benlik uyuşmazlığı ile BKB eğilimi arasındaki ilişkide anlamlı bir aracı etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Standardize edilmiş dolaylı etki de anlamlı bulunmuştur ($\beta = 0,151$, $SE = 0,024$, 95% GA [0,105, 0,199]). Model BKB varyansının %33'ünü açıklamaktadır ($R^2 = .33$). Doğrudan etkinin anlamlılığını koruması nedeniyle, öz şefkatin bu ilişkide aracılık rolü üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 4).

Tablo 4

Benlik Uyuşmazlığı ve Borderline Kişilik Bozukluğu Eğilimi Arasındaki İlişkide Öz Şefkatin Aracı Rolüne İlişkin Bootstrap Sonuçları

Etki Türü	B	Standart Hata	%95 GA Alt Sınır	%95 GA Üst Sınır	P
Toplam Etki	0,057	0,009	0,040	0,074	<0,001
Doğrudan Etki	0,023	0,008	0,007	0,038	<0,05
Dolaylı Etki	0,034	0,006	0,024	0,046	-
Standardize Dolaylı Etki	0,151	0,024	0,105	0,199	-

Not. Bootstrap örneklem sayısı 5000 olarak belirlenmiş ve %95 yanlılık-düzeltilmiş güven aralıkları raporlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, Borderline Kişilik Bozukluğu örüntülerinin altında yatan benlik süreçlerinin detaylı bir biçimde ele alınması amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Borderline Kişilik Bozukluğu (BKB) eğilimlerinin benlik farklılaşması, ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu ve öz şefkat ile ilişkilerini incelemektir. Korelasyon analizi sonuçlarına göre BKB eğilimi, benlik uyumsuzluğu ile istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde; benlik farklılaşması ve öz şefkat ile ise istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili bulunmuş; benlik farklılaşması, ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu ve öz şefkatin BKB eğilimini anlamlı olarak yordadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra BKB eğilimi-benlik farklılaşması ve BKB eğilimi-ideal-gerçek benlik uyumsuzluğu ilişkilerinin her ikisinde de öz şefkatin aracılık rolü olduğu bulgulanmıştır. Korelasyonel bulgular, Bowen'ın (1978) Aile Sistemleri Kuramı'nda ortaya koyduğu "duygusal füzyon" ve "düşük farklılaşma" kavramlarını destekler niteliktedir. Düşük benlik farklılaşması, bireyin stres karşısında duygusal olarak reaktif hale gelmesine ve kendilik sınırlarını koruyamamasına yol açmaktadır. Elde edilen korelasyon sonuçları hem Bowen'ın (1978) benlik farklılaşması kuramı hem de Higgins'in (1987) benlik uyumsuzluğu yaklaşımıyla uyumludur. Düşük benlik farklılaşması, bireyin duygusal füzyon içinde kalmasına ve stres karşısında içsel dengeyi sürdürememesine yol açarken; yüksek benlik uyumsuzluğu, bireyin kendi idealleri ile mevcut benliği arasındaki çatışmayı artırarak psikolojik istikrarsızlığa zemin hazırlamaktadır. Bu durum, borderline kişilik

organizasyonunun temel özelliği olan “yakınlaşma-uzaklaşma” döngüsüyle uyumludur (Kohut, 1977).

Elde edilen bulgular, literatürde BKB’nin benlik bütünlüğü zayıf, duygu regülasyonu bozulmuş bireylerde daha sık gözlemlendiğini gösteren çalışmalarla da tutarlıdır (örn., Bakheri ve Khodai, 2021; Mooney-Reh, 2011). Örneğin, Mooney-Reh (2011), borderline kişilik örgütlenmesine sahip bireylerde sağlıklı bireylere kıyasla benlik farklılaşmasının anlamlı biçimde daha düşük olduğunu bildirmiştir. Benzer biçimde Bagheri ve Khodai (2021), borderline kişilik organizasyonunun üç temel bileşeni olan savunma mekanizmaları, gerçeklik testi ve kimlik difüzyonunun benlik farklılaşmasıyla negatif yönde ilişkili olduğunu saptamıştır. Bunun yanı sıra Barnby ve arkadaşları (2025), BKB olan bireylerde “kendilik ve diğeri genellemesi (*self-other generalization*)” süreçlerinin bozulduğunu; Winter ve arkadaşları (2015) ise bu bireylerin kendilikle ilgili olumlu ve nötr bilgileri sağlıklı bireylere göre daha olumsuz değerlendirdiklerini belirtmiştir. Bozzatello ve arkadaşlarının (2019) nörogörüntüleme çalışmaları da sınır kişilik bozukluğu olan bireylerin otobiyografik bellek süreçlerinde kendilikle ilişkili beyin bölgelerinde sağlıklı bireylerden farklı aktivasyon örüntüleri sergilediklerini göstermiştir. Bu bulgular, kimlik bütünlüğünün oluşumunda nörobiyolojik düzeyde yaşanan bozulmaların da etkili olabileceğini ortaya koymaktadır.

Çoklu doğrusal regresyon analizleri, BKB eğilimine ilişkin toplam varyansın %43’ünün benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat değişkenleri tarafından açıklandığını göstermiştir. Benlik farklılaşması ve öz şefkat düzeyindeki artışın her iki patoloji eğilimini de azalttığı, buna karşılık benlik uyuşmazlığındaki artışın sınır kişilik özelliklerini güçlendirdiği görülmüştür. Bulgular, literatürdeki çeşitli araştırmalarla da paralellik göstermektedir. Vega ve arkadaşları (2020), BKB olan bireylerin günlük yaşamda zayıf öz düzenleme becerilerine ve uç kişilik özelliklerine sahip olduklarını bildirmiştir. Bu durum, BKB’li bireylerin benlik uyuşmazlıklarının farkındalığı veya bu uyuşmazlıkların

duygusal etkilerini değerlendirme konusunda zorluk yaşayabildikleri şeklinde yorumlanabilir. Van den Broeck ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan bir çalışmada ise BKB tanısı almış bireylerde bellek özgüllüğü, depresyon ve benlik uyuşmazlığı arasındaki bağlantılar incelenmiştir. Her ne kadar benlik uyuşmazlığı ile bellek özgüllüğü arasında doğrudan bir ilişki saptanmamış olsa da eşzamanlı depresif belirtiler gösteren bireylerde benlikle yüksek düzeyde çelişen konuları tetikleyen bellek ipuçlarının daha az spesifik otobiyografik anı hatırlamayla ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, benlik uyuşmazlığının bilişsel süreçler üzerindeki etkisinin bireyin mevcut duygusal durumundan bağımsız değerlendirilemeyeceğini ve özellikle depresyonun eşlik ettiği durumlarda bu ilişkinin daha belirgin hale geldiğini göstermektedir.

Bu araştırmada ayrıca benlik farklılaşması ve benlik uyuşmazlığının, BKB eğilimleri üzerindeki yordayıcı gücünde öz şefkatin aracılık rolü incelenmiştir. Elde edilen bulgular, öz şefkatin her iki modelde de aracılık rolü olduğunu göstermiştir. Benlik farklılaşması arttıkça öz şefkatin yükseldiği, buna bağlı olarak BKB eğiliminin azaldığı görülmektedir. Benlik uyuşmazlığına ilişkin modelde de benzer bir desen gözlenmiştir. BKB eğilimlerindeki benlik uyuşmazlığı toplam etkisinin öz şefkat eklendiğinde azaldığı, ancak anlamlılığını sürdürdüğü ve öz şefkatin bu ilişkilerde de aracı rolü olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar, benlik uyuşmazlığı arttıkça öz şefkatin azaldığını ve bu azalmanın BKB eğilimindeki artışı yordadığını göstermektedir. Dolayısıyla öz şefkat, benlik uyuşmazlığı ile BKB eğilimi arasındaki ilişkide zayıflatıcı aracı bir değişken olarak işlev görmektedir. Bu sonuç, benlik temsilleri arasındaki uyumsuzluğun kişilik patolojileriyle ilişkisini açıklamada öz şefkatin önemli aracı bir mekanizma olabileceğine işaret etmektedir. Bu araştırmada elde edilen bulgular, benlik farklılaşması ve benlik uyuşmazlığı gibi temel kendilik süreçlerinin hem doğrudan hem de öz şefkat yoluyla BKB eğilimleri üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bir araştırmada öz şefkat temelli eğitimin benlik farklılaşmasını artırdığı da gösterilmiştir

(Farshchiyan Yazdi ve ark., 2021). Benzer biçimde, öz şefkatin BKB kişilik belirtilerini azalttığını gösteren araştırmalar (örn., Donald ve ark., 2019; Scheibner ve ark., 2018) ile Portekizli ergenlerde öz şefkat bileşenlerinin borderline kişilik özelliklerindeki varyansın önemli bir kısmını açıkladığını ortaya koyan bulgular (Carreiras ve ark., 2022), bu çalışmadaki öz şefkatin BKB eğilimleri üzerindeki koruyucu etkisine ilişkin bulguları desteklemektedir. Zadaafshar ve Akrami (2020) ile Wibhowo ve Sanjaya'nın (2025) bulguları da öz şefkatin hem doğrudan BKB belirtilerini azalttığını hem de çocukluk çağı olumsuz deneyimleri ve borderline semptomlar arasındaki ilişkide aracı bir rol üstlendiğini göstermektedir. Tüm bu çalışmalar, benlik farklılaşmasının öz şefkati desteklediği ve öz şefkat düzeyindeki artışın BKB eğilimlerindeki azalmanın açıklanmasında etkili olduğu yönündeki aracılık modelini teorik ve ampirik olarak güçlendirmektedir.

Benlik uyuşmazlığına ilişkin bulgular, öz şefkat düzeyindeki azalmanın BKB eğilimlerindeki yükselme ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, öz şefkat eğitiminin benlik temsilleri arasındaki uyuşmazlığı azalttığını gösteren çalışmaların bulguları ile paraleldir. İranlı evli kadınlarla yürütülen bir araştırmada öz şefkat eğitimi ideal-gerçek benlik uyuşmazlığını azaltmıştır (Barjoe & Saeinia, 2016). Benzer şekilde boşanmış kadınlarda öz-şefkat temelli müdahalenin yalnızlık hissi ve benlik uyuşmazlığını azalttığı saptanmıştır (Farzanfar ve ark., 2020). Menopoz dönemindeki kadınlarla yapılan bir çalışmada da şefkat odaklı terapinin benlik uyuşmazlığını anlamlı şekilde düşürdüğü belirtilmiştir (Karami ve ark., 2018). Bunun yanı sıra öz şefkatin BKB belirtilerini azaltıcı etkisinin gösterilmiş olması (Donald ve ark., 2019; Scheibner ve ark., 2018) ve öz şefkat bileşenlerinin borderline özelliklerdeki geniş bir varyansı açıkladığının bildirilmesi (Carreiras ve ark., 2022), bu çalışmada benlik uyuşmazlığının öz şefkati azaltarak BKB eğilimlerini artırdığına işaret eden dolaylı etkinin literatürle uyumunu güçlendirmektedir.

Her ne kadar mevcut literatür kişilik yapılanmalarını büyük ölçüde Batı kültürleri bağlamında incelemiş olsa da kişilik bozukluklarının kültürel faktörlerden bağımsız değerlendirilemeyeceği giderek daha fazla kabul görmektedir (Mulder, 2018). Türkiye'nin kültürel yapısına ilişkin araştırmalar, ülkenin klasik anlamda toplulukçu bir kültürden ziyade bireycilik ve toplulukçuluğun bir arada var olduğu “karma yapılı” bir kültürel sistem sergilediğini göstermektedir (Göregenli, 1995; İmamoğlu, 1998; Kağıtçıbaşı, 2000; Şah & Eroğlu Şah, 2022). Bu yapı hem aile temelli dayanışmayı hem de bireysel özerklik arayışını aynı anda beslemektedir. Dolayısıyla Türkiye, duygusal bağlanmanın ön planda olduğu ancak bireysel farklılıkların da giderek daha fazla kabul gördüğü geçişsel bir kültürel formu temsil etmektedir. Bu kültürel yapı, araştırmada elde edilen bulguların anlamlandırılmasında önemli bir bağlam sunmaktadır. Benlik farklılaşması Batı kültürlerinde duygusal özerklik ve bireysel sınırların korunmasıyla ilişkilendirilirken, Türkiye’de bu kavram ilişkisel özerklik biçiminde işleyebilir. Türk kültüründe birey, aile üyelerine duygusal olarak bağlı kalırken aynı zamanda kendine ait düşünce ve değerleri koruma çabası içerisindedir. Bu nedenle benlik farklılaşmasının nispeten düşük olması her zaman psikopatolojik bir zayıflık göstergesi olmayabilir ancak aşırı duygusal iç içelik ve sınır bulanıklığı durumlarında, BKB eğilimlerindeki benzer bir duygusal dengesizlik tablosu ortaya çıkabilir.

Yapılan kültürlerarası çalışmalar, benlik farklılaşması düzeylerinin aile yapıları ve toplumsal normlara göre anlamlı biçimde değiştiğini; aile içi iç içelik, duygusal tepkisellik ve benlik konumu gibi boyutların psikolojik uyumla farklı şekillerde ilişkili olabileceğini göstermektedir (örn., Manzi ve ark., 2006; Peleg ve Messerschmidt-Grandi, 2019). Mevcut çalışma bu açıdan, benlik farklılaşmasının Türkiye bağlamında BKB eğilimleri ile ilişkisini inceleyerek literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaya katkı sağlamaktadır. Benlik uyuşmazlığı açısından bakıldığında, Türkiye örneğinde uyuşmazlık düzeyinin depresyon ve kaygı ile ilişkili olduğu ve duygu düzenleme becerilerinin bu ilişkide düzenleyici bir rol

oynayabildiği bildirilmiştir (Yıldırım ve Gençöz, 2022). Öz şefkat literatürü ise kültürel farklılıkların öz şefkat düzeylerini önemli ölçüde etkilediğini, bazı kültürlerde öz şefkatin ruh sağlığını güçlü biçimde yordadığını (örn., Japonya, Almanya, Güney Afrika), bazı kültürlerde ise farklı değişkenlerin daha belirleyici olduğunu göstermektedir (Kotera ve ark., 2020; Kotera ve ark., 2021; Montero ve ark., 2018). Öz şefkat eğitiminin benlik uyuşmazlığını azalttığı (Barjoe ve Saeinia, 2016; Farzanfar ve ark., 2020; Karami ve ark., 2018) ve benlik farklılaşmasını artırdığı (Farshchiyan Yazdi ve ark., 2021) da çeşitli araştırmalar ile gösterilmiştir. Bunun yanı sıra, öz şefkatin narsistik eğilimlerle ve borderline belirtilerle negatif ilişkili olduğuna (Barnett ve Flores, 2016; Demirci ve Ekşi, 2019; Donald ve ark., 2019; Scheibner ve ark., 2018) dair literatür bulguları, öz şefkatin kişilik bozukluğu örüntüleri üzerindeki olumlu rolüne işaret etmektedir.

Bu araştırma, literatürde yer alan bulgulardan hareketle benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkatin Türkiye bağlamında borderline kişilik bozukluğu (BKB) eğilimleriyle nasıl etkileşime girdiğini iki ayrı model içerisinde inceleyerek ulusal literatürde sınırlı biçimde ele alınmış olan bu değişkenler arası ilişkileri görece daha bütüncül bir çerçevede değerlendirmektedir. Türkiye örnekleminde elde edilen veriler, benlik süreçlerinin BKB eğilimleriyle ilişkisini anlamaya yönelik hem kuramsal hem de uygulamaya dönük katkılar sunmaktadır. Araştırma bulguları kuramsal düzeyde, benlik farklılaşması ve benlik uyuşmazlığının BKB eğilimleri ile olan ilişkisinin yalnızca doğrudan değil, aynı zamanda öz şefkat aracılığıyla da açıklanabileceğini ortaya koyarak bu değişkenlerin birlikte ele alınmasının önemine işaret etmektedir.

Klinik açıdan değerlendirildiğinde ise bu bulgular, BKB eğilimleriyle çalışan ruh sağlığı profesyonellerinin müdahale süreçlerinde bireylerin benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı deneyimleri ve öz şefkat düzeylerini bir arada dikkate almalarının önemini göstermektedir. Özellikle öz şefkatin aracı rolüne ilişkin bulgular, terapötik müdahalelerde

aile sistemine duyarlı öz şefkat temelli çalışmaların ve benlik süreçlerini güçlendirmeye yönelik yaklaşımların kullanılmasının BKB eğilimlerinin tedavi sürecine katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir. Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle çalışma, kesitsel bir araştırma tasarımı dayanmaktadır. Gelecekte yapılacak boylamsal veya deneysel benzer çalışmaların, benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı ve öz şefkat arasındaki etkileşimi zamansal olarak ve nedensellik temelinde inceleyebilmek açısından faydalı olabileceği düşünülmüştür. Araştırmanın verileri öz bildirim ölçekleri aracılığıyla toplanmıştır. Bu durum, katılımcıların yanıtlarının sosyal beğenirlik ya da farkındalık düzeylerinden etkilenmiş olabileceği anlamına gelmektedir. Gelecek araştırmalarda nitel gözlem ve görüşme yöntemlerinin ve/veya çoklu veri kaynaklarının (örn., klinik gözlem, yarı yapılandırılmış görüşmeler) değerlendirmeye eklenmesi, geçerliği daha yüksek bulgular elde edilmesini sağlayabilir. İdeal-gerçek benlik ölçeğinin (benlik uyuşmazlığı ölçümü) Türkiye’de yapılmış geçerlik ve güvenirlik çalışması yalnızca üniversite öğrencileri örneklemiyle gerçekleştirilmiştir. İdeal–gerçek benlik ölçeğinin (benlik uyuşmazlığı ölçümü) Türkiye’de yapılmış geçerlik ve güvenirlik çalışması yalnızca üniversite öğrencileri örneklemiyle gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada ise farklı eğitim düzeylerinden bireyler yer almıştır. Dolayısıyla ölçeğin bu gruplarda uygulanması, özellikle soyut düşünme ve öz-farkındalık becerilerindeki farklılıklar nedeniyle ölçüm duyarlılığını sınırlamış olabilir. Gelecek çalışmalarda, benlik uyuşmazlığı ölçeklerinin farklı eğitim ve yaş grupları için yeniden uyarlanması önerilmektedir. Bunun yanı sıra, örneklem grubu Türkiye’de yaşayan yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Bu nedenle, sonuçların farklı alt kültürel bağlamlarda genellenebilirliği sınırlıdır. Kültürel değerlerin benlik farklılaşması, öz şefkat ve benlik uyuşmazlığı üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, ilerleyen çalışmalarda alt kültürlerarası karşılaştırmaların yapılması önerilmektedir. Bu araştırmada ayrıca katılımcıların mevcut psikiyatrik tanılarına ilişkin veri toplanmamıştır. Gelecekte gerçekleştirilecek benzer

çalışmalarda katılımcıların psikolojik durumlarına/tanılarına ilişkin verilerin de toplanması, araştırma bulgularının anlamlandırılmasına destek olabilir.

Bu çalışmada her ne kadar BKB eğilimi ile benlik farklılaşması, benlik uyuşmazlığı, öz şefkat arasındaki ilişkilerin tek bir istatistiksel model içerisinde incelenmesi hedeflenmiş olsa da yapısal eşitlik modelinin anlamlı sonuçlar üretmemesi nedeniyle bu mümkün olmamıştır. Söz konusu ilişkilerin Hayes Makrosunun kısıtlılıkları nedeni ile iki ayrı modelde incelenmek zorunda kalması da araştırmancının bütüncül yaklaşımına kısmen de olsa gölge düşürmüştür. Son olarak, bu çalışma yalnızca BKB eğilimlerine odaklanmıştır. Gelecekteki araştırmalarda, diğer kişilik patolojisi eğilimleri ile benlik süreçleri arasındaki ilişkilerin de incelenmesi, kişilik yapılarının çok boyutlu anlaşılmasına katkı sağlayabilir.

Çıkar Çatışması / Conflict of interests:

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The author(s) has (have) no conflict of interest to declare.

Finansal Destek / Grant Support:

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval:

Bu çalışma için etik kurul onayı Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 05/12/2024 tarihli 42/17 sayılı karar ile alınmıştır.

Üretken Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Beyan / Declaration of Generative AI Use

Bu araştırmada üretken yapay zeka teknolojilerinden, sadece metnin dil kalitesini artırmak, üslubunu düzenlemek ve ifade açıklığını sağlamak amacıyla yararlanılmıştır. Yapay zeka tarafından sunulan tüm öneriler yazarların denetiminden geçmiş ve gerekli görülen değişiklikler yapılmıştır. Çalışmanın bilimsel muhtevası tümüyle yazarlarca üretilmiş olup, araştırmaya dair her türlü akademik ve hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

Yazar Katkıları / Author Contributions:

Fikir/Kavram/Tasarım- *Idea/Concept/ Design*: R.S., F.K. Veri Toplama ve/veya İşleme- *Data Collection and/or Processing*: R.S.. Analiz ve/veya Yorum- *Analysis and/or Interpretation*: R.S., F.K. Kaynak Taraması- *Literature Review*: R.S., Makalenin Yazımı- *Writing the Article*: R.S., F.K. Eleştirel İnceleme- *Critical Review*: R.S., F.K. Onay- *Approval*: R.S., F.K.

Kaynakça

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). American Psychiatric Publishing.
- Akpınar, F. (2010). *Borderline kişilik bozukluğu olan bireylerin öfke tarzları ve saldırganlık davranışı üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Allen, A. B. ve Leary, M. R. (2010). Self compassion, stress, and coping. *Social and Personality Psychology Compass*, 4(2), 107-118.
- Allport, G. W. (1955). *Becoming: Basic considerations for a psychology of personality* (Vol. 20). Yale University Press.
- Ausubel, D. P. (1955). Relationships between shame and guilt in the socializing process. *Psychological Review*, 62(5), 378-390
- Bagheri, M. ve Khodai, A. (2021). The relationship of mindfulness, self-differentiation and alexithymia with borderline personality traits. *Preventive Care in Nursing & Midwifery Journal*, 11(2), 38-48. <https://doi.org/10.52547/pcnm.11.2.38>
- Barnard, L. K., & Curry, J. F. (2011). Self compassion: Conceptualizations, correlates, & interventions. *Review of General Psychology*, 15(4), 289-303. <https://doi.org/10.1037/a0025754>
- Barnby, J. M., Nguyen, J., Griem, J., Wloszek, M., Burgess, H., Richards, L. J., ... ve Fonagy, P. (2025). Self-other generalisation shapes social interaction and is disrupted in borderline personality disorder. *eLife*. 14:RP104008, 1-24. <https://doi.org/10.7554/eLife.104008>
- Barnett, M. D. ve Flores, J. (2016). Narcissus, exhausted: Self compassion mediates the relationship between narcissism and school burnout. *Personality and Individual Differences*, 97, 102-108.
- Barjoe, L. K. ve Saeinia, M. (2016). The effect of self-compassion training on self-discrepancy of the married women referred to the family counseling centers in Naft Shahr County in Ahvaz. *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, 627-635.
- Beeney, J. E., Hallquist, M. N., Ellison, W. D. ve Levy, K. N. (2016). Self-other disturbance in borderline personality disorder: Neural, self-report, and performance-based evidence. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 7(1), 28-39. <https://doi.org/10.1037/per0000127>

- Bilge, Y. (2018). A brief inventory for DSM-5 personality disorders: The development of Coolidge Axis II Inventory Plus Turkish-Short Form. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19, 14-21. <https://doi.org/10.5455/apd.302642951>
- Birkett, M. (2014). Self compassion and empathy across cultures: Comparison of young adults in China and the United States. *International Journal of Research Studies in Psychology*, 3(3), 25-34.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. Aronson.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent–child attachment and healthy human development*. Basic Books.
- Bozzatello, P., Morese, R., Valentini, M. C., Rocca, P., Bosco, F. ve Bellino, S. (2019). Autobiographical memories, identity disturbance and brain functioning in patients with borderline personality disorder: An fMRI study. *Heliyon*, 5(3), e01323. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e01323>
- Bychowski, G. (1953). The problem of latent psychosis. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 1(3), 484-503. <https://doi.org/10.1177/000306515300100305>
- Carreiras, D., Cunha, M. ve Castilho, P. (2022). Which self compassion components mediate the relationship between adverse experiences in childhood and borderline features in adolescents? *European Journal of Developmental Psychology*, 19(6), 847–868.
- Chung, H. ve Gale, J. (2006). Comparing self-differentiation and psychological well-being between Korean and European American students. *Contemporary Family Therapy*, 28(3), 367-381.
- Clarkin, J. F., Yeomans, F. E. ve Kernberg, O. F. (1999). *Psychotherapy for borderline personality*. John Wiley & Sons Inc.
- Colby, K. M. (1968). A programmable theory of cognition and affect in individual personal belief systems. In R. P. Abelson, E. Aronson, W. J. McGuire, T. M. Newcomb, M. J. Rosenberg, & P. H. Tannenbaum (Eds.), *Theories of cognitive consistency: A source book* (pp. 520–525). Rand McNally.
- Cooley, C. H. (2017). *Human nature and the social order*. Routledge. (Original work published 1902)
- Coolidge, F. L. (2006). *The Coolidge Axis II inventory plus-revised: Manual*. Author.
- Coolidge, F. L. ve Merwin, M. M. (1992). Reliability and validity of the Coolidge Axis II Inventory: A new inventory for the assessment of personality disorders. *Journal of Personality Assessment*, 59(2), 223-238.

- Demirci, İ., Ekşi, H. ve Ekşi, F. (2019). Narcissism, life satisfaction, and harmony: The mediating role of self-esteem and self compassion. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19(84), 159-178.
- Deniz, M. E., Kesici, Ş. ve Sümer, A. S. (2008). The validity and reliability of the Turkish version of the Self-Compassion Scale. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 36(9), 1151-1160. <https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1151>
- Donald, F., Lawrence, K. A., Broadbear, J. H. ve Rao, S. (2019). An exploration of self compassion and self-criticism in the context of personal recovery from borderline personality disorder. *Australasian Psychiatry*, 27(1), 56-59.
- Er, Y. O. ve Deniz, M. E. (2022). The mediating role of self compassion and cognitive flexibility in the relationship between differentiation of self and subjective well-being. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51(3), 1642-1680.
- Farshchiyan Yazdi, M., Bagherzadeh Golmakani, Z. ve Mansouri, A. (2021). Comparison of the effectiveness of emotionally focused therapy and self compassion skills training on differentiation of self and sexual intimacy of women affected by marital infidelity. *Reports in Interventional and General Medicine*, 9(3), 34-43. <https://doi.org/10.30483/rijm.2021.254236.1079>
- Farzanfar, A., Sedaghat, M. ve Zarghami, E. (2020). The effectiveness of self compassion training on self-discrepancy, loneliness, and post-divorce adjustment among women. *International Journal of Body, Mind and Culture*, 7(1), 27-36.
- Finlay-Jones, A. L., Rees, C. S. ve Kane, R. T. (2015). Self compassion, emotion regulation and stress among Australian psychologists: Testing an emotion regulation model of self compassion using structural equation modeling. *PLOS ONE*, 10(7), e0133481.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E. L. ve Target, M. (2002). *Affect regulation, mentalization, and the development of the self*. Other Press.
- Freud, S. (1923). The ego and the id. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 19, pp. 29-77). Hogarth Press.
- Frosch, J. (1964). The psychotic character. *Psychiatric Quarterly*, 38(1), 81-96. <https://doi.org/10.1007/BF01573368>
- Geniş, M. B. (2022). *Sınır kişilik özellikleri ile ebeveyn tutumları, çocukluk çağı travmaları ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.

- Germen, B. (2023). *Çocukluk çağı travmalarıyla borderline kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Govia, I. ve Paisley-Clare, V. (2013). Studying personality and personality disorders among people in the Caribbean advocating for an emic–etic approach. *West Indian Medical Journal*, 62(5), 427-430.
- Göregenli, M. (1995). Individualist–collectivist tendencies in a Turkish sample. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 26(6), 726-733.
- Gunderson, J. G. (2009). *Borderline personality disorder: A clinical guide* (Original work published 1984). American Psychiatric Publishing.
- Gunderson, J. G. (2009). Borderline personality disorder: Ontogeny of a diagnosis. *American Journal of Psychiatry*, 166(5), 530-539.
- Gürcan-Yıldırım, D. ve Gençöz, T. (2022). The association of self-discrepancy with depression and anxiety: Moderator roles of emotion regulation and resilience. *Current Psychology*, 41, 1821-1834.
- Hardin, E. E. ve Leong, F. T. L. (2005). Discrepancies in self- and other-referenced selves: Relation to depression in Asian Americans and European Americans. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(6), 739-757.
<https://doi.org/10.1177/0022022105280516>
- Heine, S. J. ve Lehman, D. R. (1999). Culture, self-discrepancies, and self-satisfaction. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25(8), 915-925.
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review*, 94(3), 319-340. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.94.3.319>
- Higgins, E. T., Bond, R. N., Klein, R. ve Strauman, T. (1986). Self-discrepancies and emotional vulnerability: How magnitude, accessibility, and type of discrepancy influence affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(1), 5-15.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.1.5>
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations* (2nd ed.). Sage Publications.
- Hualparuca-Olivera, L., Caycho-Rodríguez, T., Torales, J., Ramos-Vera, C., Ramos-Campos, D., Córdova-Gonzales, L. ve Vigo-Ayasta, E. (2025). Culture and ICD-11 personality disorder: Implications for clinical practice across diverse ethnic groups. *International Journal of Social Psychiatry*, 71(1), 25-54.

- İmamoğlu, E. O. (1998). Individualism and collectivism in a model and scale of balanced differentiation and integration. *Journal of Psychology*, 132(1), 95-105.
- İmamoğlu, A. H. (2018). *Narsisizm: Algılanan ebeveyn tutumları ve savunma mekanizmaları açısından bir inceleme* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- İzçınar, T. (2018). *Benlik farklılaşmasının ruminatif düşünce biçimleri ve duygu düzenleme güçlüğü ile ilişkisinin incelenmesi* [Unpublished master's thesis]. Üsküdar Üniversitesi.
- Johnson, E. A. ve O'Brien, K. A. (2013). Self compassion soothes the savage ego-threat system: Effects on negative affect, shame, rumination, and depressive symptoms. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 32(9), 939-963.
<https://doi.org/10.1521/jscp.2013.32.9.939>
- Jopling, D. A. (2002). *Self-knowledge and the self*. Routledge.
- Kahveci, S. (2016). *Borderline kişilik bozukluğunda zihin kuramı ve çocukluk çağı travması arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). The autonomous-relational self: A new synthesis. *European Psychologist*, 5(3), 180-186.
- Kapıkıran, N. A. (2004). İdeal ve Gerçek Benlik Kavramı Ölçeğinin Güvenirliği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(16), 14-25.
- Kariyawasam, L., Ononaiye, M., Irons, C. ve Kirby, S. E. (2022). A cross-cultural exploration of compassion, and facilitators and inhibitors of compassion in UK and Sri Lankan people. *Global Mental Health*, 9, 99-110.
- Kavrar, Y. (2023). *Ayrılma-bireyleşme ve duygu düzenleme ile sınır kişilik örgütlenmesi arasındaki ilişkinin psikodinamik açıdan incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Antalya Bilim Üniversitesi.
- Kernberg, O. F. (1972). Early ego integration and object relations. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 193(1), 233-247. <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.1972.tb27840.x>
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. Jason Aronson.
- Kerr, M. E. ve Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. W. W. Norton & Company.
- Kim, M. K. ve Kwak, S. (2024). Borderline personality trait is associated with neural differentiation of self-other processing: A functional near-infrared spectroscopy study. *Psychiatry Research: Neuroimaging*, 345, 111882.
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self*. International Universities Press.
- Kohut, H. (1977). *The restoration of the self*. International Universities Press.

- Kotera, Y., Mayer, C. H. ve Vanderheiden, E. (2021). Cross-cultural comparison of mental health between German and South African employees: Shame, self compassion, work engagement, and work motivation. *Frontiers in Psychology*, 12, 627851.
- Kotera, Y., Tsuda-McCaie, F., Maughan, G. ve Green, P. (2022). Cross-cultural comparison of mental health in social work students between UK and Ireland: Mental health shame and self compassion. *The British Journal of Social Work*, 52(6), 3247-3267.
- Kotera, Y., Van Laethem, M. ve Ohshima, R. (2020). Cross-cultural comparison of mental health between Japanese and Dutch workers: Relationships with mental health shame, self compassion, work engagement and motivation. *Cross Cultural & Strategic Management*, 27(3), 511-530.
- López, A., Sanderman, R., Ranchor, A. V. ve Schroevers, M. J. (2018). Compassion for others and self compassion: Levels, correlates, and relationship with psychological well-being. *Mindfulness*, 9(1), 325-331.
- Manzi, C., Vignoles, V. L., Regalia, C. ve Scabini, E. (2006). Cohesion and enmeshment revisited: Differentiation, identity, and well-being in two European cultures. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 673-689.
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process*. Guilford Press.
- Montero-Marin, J., Kuyken, W., Crane, C., Gu, J., Baer, R., Al-Awamleh, A. A., ... García-Campayo, J. (2018). Self compassion and cultural values: A cross-cultural study of self compassion using a multitrait-multimethod analytical procedure. *Frontiers in Psychology*, 9, 2638.
- Mooney-Reh, D. (2011). *An examination of the significance of differentiation of self in the assessment and treatment of borderline personality disorder* [Unpublished doctoral thesis]. University of Wollongong.
- Mulder, R. T. (2018). Personality disorders are not mental illnesses. *The Lancet Psychiatry*, 5(1), 20-21.
- Neff, K. (2003a). Self compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-101.
- Neff, K. D. (2003b). The development and validation of a scale to measure self compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
- Neff, K. D. ve McGehee, P. (2010). Self compassion and psychological resilience among adolescents and young adults. *Self and Identity*, 9(3), 225-240.

- Oğur, S. (2023). *Borderline kişilik özellikleri ve yeme tutumları ile suçluluk ve utanç arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Oishi, S., Lun, J. ve Sherman, G. D. (2007). Residential mobility, self-concept, and positive affect in social interactions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(1), 131-141. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.93.1.131>
- Öztürk, G. B. (2021). *Borderline kişilik özelliklerine sahip kişilerin duygusal tepkisellik ve romantik ilişkilerde yakınlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Paris, J. (1998). Personality disorders in sociocultural perspective. *Journal of Personality Disorders*, 12(4), 289-301.
- Parker, A. G., Boldero, J. M. ve Bell, R. C. (2006). Borderline personality disorder features: The role of self-discrepancies and self-complexity. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 79(3), 309-321.
- Peleg, O. ve Messerschmidt-Grandi, C. (2019). Differentiation of self and trait anxiety: A cross-cultural perspective. *International Journal of Psychology*, 54(6), 816-827.
- Radhakrishnan, P. ve Chan, D. K.-S. (1997). Cultural differences in the relation between self-discrepancy and life satisfaction. *International Journal of Psychology*, 32(6), 387-398.
- Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality, and interpersonal relationships: As developed in the client-centered framework. In S. Koch (Ed.), *Psychology: A study of a science* (Vol. 3, pp. 184-256). McGraw-Hill.
- Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin.
- Schafer, R. (1967). Ideals, the ego ideal, and the ideal self. *Psychological Issues*, 5(2-3), 129-174.
- Scheibner, H. J., Daniels, A., Guendelman, S., Utz, F. ve Bermppohl, F. (2018). Self compassion mediates the relationship between mindfulness and borderline personality disorder symptoms. *Journal of Personality Disorders*, 32(6), 838-856.
- Scherpiet, S., Herwig, U., Opialla, S., Scheerer, H., Habermeyer, V., Jäncke, L. ve Brühl, A. B. (2015). Reduced neural differentiation between self-referential cognitive and emotional processes in women with borderline personality disorder. *Psychiatry Research: Neuroimaging*, 233(3), 314-323. <https://doi.org/10.1016/j.psychresns.2015.05.008>

- Skowron, E. A. ve Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of Self Inventory: Development and initial validation. *Journal of Counseling Psychology*, 45(3), 235-246.
- Skowron, E. A. ve Schmitt, T. A. (2003). Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI Fusion with Others subscale. *Journal of Marital and Family Therapy*, 29(2), 209-222.
- Sommerfeld, E. ve Shechory Bitton, M. (2020). Rejection sensitivity, self-compassion, and aggressive behavior: The role of borderline features as a mediator. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-8. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00044>
- Stern, A. (1938). Psychoanalytic investigation of and therapy in the borderline group of neuroses. *The Psychoanalytic Quarterly*, 7(4), 467-489. <https://doi.org/10.1080/21674086.1938.11925367>
- Şah, U. ve Şah, D. E. (2022). Kültürel bir boyut olarak “bireycilik-toplulukçuluk” ve Türkiye’deki çalışmalar. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 108-121.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Pearson.
- Taher-Karami, Z., Hossieni, O., & Dasht-Bozorgi, Z. (2018). The effectiveness of compassion-focused therapy on resiliency, self-discrepancy, hope and psychological well-being of menopausal women in Ahvaz. *Community Health*, 5(2), 189-197.
- Titelman, P. (1998). *Clinical applications of Bowen family systems theory*. Haworth Press.
- Tuason, M. T. ve Friedlander, M. L. (2000). Do parents’ differentiation levels predict those of their adult children? And other tests of Bowen theory in a Philippine sample. *Journal of Counseling Psychology*, 47(1), 27-35. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.1.27>
- Tunçelli, B. (2008). *Sınır kişilik bozukluğu tanısı almış ve almamış kadınların benlik saygısı, öfke, kendini ayarlama ve kaygı değişkenleri bakımından karşılaştırılması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Türker, S. E. (2022). *Sınır kişilik özellikleri olan bireylerde olumsuz yeme tutumlarının ilk nesne ilişkileri ile ruhsal işleyişin Rorschach testindeki görünümü* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Doğu Üniversitesi.
- Valantiner, D. P., Hiraoka, R. ve Skowronski, J. J. (2014). Borderline personality disorder features, self-verification, and committed relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 33(5), 463-478. <https://doi.org/10.1521/jscp.2014.33.5.463>
- Van den Broeck, K., Claes, L., Pieters, G. ve Raes, F. (2012). Memory specificity in borderline personality disorder: Associations with depression and self-discrepancy. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 43, S51-S59.

- Vega, D., Torrubia, R., Marco-Pallarés, J., Soto, A. ve Rodriguez-Fornells, A. (2020). Metacognition of daily self-regulation processes and personality traits in borderline personality disorder. *Journal of Affective Disorders*, 267, 243-250.
- Watson, D. C. ve Sinha, B. K. (2007). A normative study of the Coolidge axis-II inventory, short form. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 80(3), 437-441.
- Waugh, R. F. (2001). Measuring ideal and real self-concept on the same scale, based on a multifaceted, hierarchical model of self-concept. *Educational and Psychological Measurement*, 61(1), 85-101.
- Wibhowo, C. ve Sanjaya, R. (2025). Self-compassion as a mediator between adverse childhood experiences and borderline personality in Indonesian emerging adults. *International Journal of Environmental Sciences*, 552-560.
- Winter, D., Herbert, C., Koplin, K., Schmahl, C., Bohus, M. ve Lis, S. (2015). Negative evaluation bias for positive self-referential information in borderline personality disorder. *PLOS ONE*, 10(1), e0117083.
- Yusuf, S., Boyacı, M., İlhan, T. ve Aldemir, A. (2018). Adaptation of the differentiation of self inventory short form (DSI-SF) to Turkish: Validity and reliability study. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(2), 365-380.
- Zadafshar, S. ve Akrami, N. (2020). The prediction model of borderline personality disorder in women based on parent–child relationship and perceived social support: Mediating role of self compassion, forgiveness and self-esteem. *Journal of Woman and Family Studies*, 8(3), 184-204.

Extended Abstract

Introduction

Borderline personality disorder (BPD) holds a critical position among personality pathologies due to the profound impairments it causes in self-concept and interpersonal relationships. BPD is characterized by severe emotional dysregulation, high impulsivity, intense fear of abandonment, and unstable interpersonal patterns. Historically rooted in psychoanalytic transitions (Frosch, 1964; Stern, 1938), contemporary understandings of BPD are heavily informed by object relations theory. Kernberg (1975) conceptualized borderline personality organization as characterized by primitive defenses (e.g., splitting, devaluation, idealization) and identity diffusion despite intact reality testing. While personality organization represents a structural vulnerability shaped by genetic predisposition and childhood trauma, BPD manifests as the symptomatic clinical impairment of this underlying architecture.

Integrating self-differentiation, self-discrepancy, and self-compassion into a single model seems beneficial for capturing deeper structural and systemic mechanisms of BPD from a dimensional perspective. Bowen's (1978) family systems theory introduces the concept of "differentiation of self," which operates both intrapsychically (distinguishing thoughts from emotions) and interpersonally (maintaining distinct self-boundaries within the family while sustaining intimate relationships). Lower differentiation leads to emotional reactivity and fusion, closely mirroring chaotic relational patterns in BPD. Higgins' (1987) self-discrepancy theory describes psychological distress arising from the gap between the "actual self" and the "ideal self." Individuals with BPD tendencies often experience an unstable self-image driven by severe self-discrepancies. Conversely, Neff (2003) defines self-compassion as a kind, accepting, and non-judgmental attitude toward oneself in the face of failure or pain. Self-compassion serves as an emotion-regulation mechanism that mitigates shame and self-criticism. These variables may interact rather than operate independently,

potentially providing a more comprehensive account of mechanisms associated with BPD tendencies.

While Western literature frequently explores these variables in pairs, holistic models are scarce. Moreover, cross-cultural evidence suggests that self-processes are deeply bound to cultural contexts. Türkiye presents a unique transitional and “hybrid” cultural fabric, combining traditional collectivist family structures and modern individualistic tendencies (Kağıtçıbaşı, 2000). In this context, tension between relational attachment and individual autonomy may exacerbate self-discrepancies and shape unique expressions of differentiation. This study explored correlational and predictive relationships among BPD tendencies, differentiation of self, self-discrepancy, and self-compassion in a Turkish sample and tested the mediating role of self-compassion.

Methods

Data collection was conducted online with 637 adults aged 18-70 years ($M = 34.72$, $SD = 10.9$), including 424 females (66.6%) and 213 males (33.4%). The Coolidge Axis II Inventory Plus-Short Form, Differentiation of Self Inventory-Short Form, Ideal-Real Self Discrepancy Scale, and Self-compassion Scale were used.

Results

Pearson correlation analyses revealed that BPD tendencies were positively correlated with self-discrepancy ($r = .251$, $p < .001$) and negatively associated with self-compassion ($r = -.562$, $p < .001$) and self-differentiation ($r = -.584$, $p < .001$). Self-differentiation was positively associated with self-compassion ($r = .558$, $p < .001$) and negatively correlated with self-discrepancy ($r = -.194$, $p < .001$). Self-compassion and self-discrepancy were also negatively correlated ($r = -.284$, $p < .001$). Stepwise multiple regression analysis yielded a highly significant model ($F(3, 633) = 158.23$, $p < .001$), accounting for approximately 43% ($R_{Adj}^2 = .426$) of the total variance in BPD tendencies. Controlling for other variables, self-

discrepancy, self-differentiation, and self-compassion uniquely accounted for 0.6%, 10.4%, and 13% of the BPD's total variance, respectively.

Mediational analyses were conducted using Hayes' PROCESS macro (Model 4). In mediation model 1, self-differentiation positively predicted self-compassion ($B = 11.29$, $SE = .67$, $p < .001$), while self-compassion negatively predicted BPD tendencies ($b = -.12$, $SE = .01$, $p < .001$). The total effect of self-differentiation on BPD tendencies was significant ($B = -3.999$, $SE = .221$, 95% $CI [-4.432, -3.566]$, $p < .001$). With the inclusion of self-compassion, the effect of self-differentiation decreased but remained significant ($B = -2.691$, $SE = .249$, 95% $CI [-3.180, -2.202]$, $p < .001$). The standardized indirect effect was also significant ($\beta = -.191$, $SE = .022$, 95% $CI [-.236, -.149]$), confirming partial mediation.

In mediation model 2, self-discrepancy negatively predicted self-compassion ($B = -.19$, $SE = .03$, $p < .001$), while self-compassion negatively predicted BPD tendencies ($b = -0.18$, $SE = .01$, $p < .001$). The total effect of self-discrepancy on BPD was significant ($B = .057$, $SE = .009$, 95% $CI [.040, .074]$, $p < .001$). Including self-compassion in the model reduced the effect of self-discrepancy; however, its effect remained significant ($B = .023$, $SE = .008$, 95% $CI [.007, .038]$, $p < .05$). The standardized indirect effect was significant ($\beta = .151$, $SE = .024$, 95% $CI [.105, .199]$), establishing partial mediation. Mediation models 1 and 2 explained 42% and 33% of the total variance in BPD tendencies, respectively.

Discussion

The findings supported the study's hypotheses and aligned with the theoretical foundations of Bowen (1978) and Higgins (1987). The main contribution of the present study was revealing the dual mediating roles of self-compassion: higher self-differentiation fosters self-compassion, which subsequently reduces BPD tendencies, whereas high self-discrepancy decreases self-compassion and exacerbates BPD traits. These findings were consistent with global studies showing that self-compassion acts as a buffer against borderline traits, self-

criticism, and childhood adversity (Scheibner et al., 2018; Zadařshar & Akrami, 2020).

Clinically, psychotherapeutic interventions for BPD in Türkiye should therefore prioritize strengthening intrapsychic differentiation, reconciling ideal-actual self-gaps, and cultivating family-sensitive self-compassion in the treatment of BPD.

Culturally, these findings should be interpreted within Türkiye’s hybrid socio-cultural structure. While self-differentiation in individualistic Western societies emphasizes absolute autonomy, in Türkiye it operates as “relational autonomy”. Thus, minor boundary blurs may reflect cultural conformity rather than severe pathology, although extreme fusion may still foster emotional instability and BPD characteristics.

There were several limitations in the present study. The cross-sectional design restricted causal inferences. Sole reliance on self-report measures might have introduced social desirability bias. Furthermore, the inability to test a single holistic SEM model due to mathematical saturation is a noteworthy constraint. It was recommended that future studies focus on longitudinal research and use semi-structured clinical interviews to enhance validity and enable causal inference. Furthermore, future studies would include cross-cultural comparisons across diverse subcultures and investigate these self-processes across other personality disorders.